

Søværns- orientering

Nummer 1 · marts 2004 · 34. årgang

Nyt fra Redaktøren

Med dette nummer markerer vi det sidste skridt i overgangen til Forsvarets nye profil – nyt og ensartet design i alle »firmaets« udgivelser.

Søværnsorientering går således i sit nye fællesværnsdesign ind i sin 34. årgang. Bladet blev oprettet af daværende chef for Marinestaben, viceadmiral Sven Thostrup. Ideen er fortsat, at skibe og landtjenestesteder indsender artikler til oplysning for resten af Søværnet. Suppleret med de mange gode rejsebreve, der præsenteres på Søværnets Operative Kommando hjemmeside, kan den interesserede læser og internetbruger danne sig et særdeles godt billede af, hvad der rør sig Søværnet.

Sven Voxtorp

Indholdsfortegnelse

Nytårsparole i Søværnet Operative Kommando 5. januar 2004.....	3
Vand under kølen	6
Kommandochefskifte ved Søværnets Materielkommando.....	11
Raske svende højt mod Nord.....	12
Nyløn siden 1. april 2003	14
Udnævnelser på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole.....	19
Bog anmeldelse: Feltherrer.....	20
Berigtigelser	20
Ny database for skibsinteresserede	20
Bog anmeldelse: Slaget om Atlanten	21
Bog anmeldelse: Ny bog om maritim historie af Jens Kusk Jensen.....	21
Droneelementet ved ASO er blevet fællesværns	22
Soldatens og Orlogsgastens Fond giver gave til de meniges messe ved ASO.....	23
Nyt arbejdsfartøj til ASO.....	23
Historien slutter ikke her	25
Historisk konkurrence	27
Notits: Ohøj, inspektionsskibssejlere	28
Kommandør Gustav Holm	29
Konkurrencen afgjort og vinderen udtrukket ...	31

Søværnsorientering

Bladet udgives af Søværnets Operative Kommando og dækker alle Søværnets kommandoer. Bladet udsendes siden 1993 til militært ansatte.

Nuværende årgang er den 34.

Adresse: Søværnets Operative Kommando
Att. SVN ORT, Postboks 483 · 8100 Århus C

Redaktion:

Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Orlogskaptajn Alex Jensen
Søværnets Operative Kommando

Redaktør: Sven Voxtorp,
Telefon: 89 43 30 99 (omstilling). Mobil: 23 71 35 72
Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <lese@soc.dk>

Distribution: Kontorfuldmægtig Brit Kristjansson.
Telefon: 89 43 30 99

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af kilde. Billedmateriale dog kun efter aftale med red.

Tryk & layout: Kannike Graphic A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8.000 eksemplarer

SVNORT kan også ses på: www.soc.dk

DEADLINE for næste nummer: 18. maj 2004

Forsiden: Stabelafløbning på Lindø Værft
den 25. februar 2004. Stævnen på det
nye Støtteskib fotograferet lige før
det rører vandet
Foto: Søværnets Materielkommando

Nytårsparole i Søværnets Operative Kommando 5. januar 2004

**Chefen for Søværnets
Operative Kommandos nytårstale,
Årsskiftet 2003 – 04**

2003 har på mange måder været et særdeles begivenhedsrigt år for søværnet. Året har været kendetegnet af en stram økonomi, et højt aktivitetsniveau i internationalt regi samt et intenst arbejde i forbindelse med udarbejdelsen af Forsvarschefens militærfaglige oplæg til det kommende forsvarsforlig.

I mit tilbageblik vil jeg begynde med de markante begivenheder, som vi har været vidner til gennem 2003. Den 22. marts var det 50 år siden, at Artillerikursus Sjællands Odde – ASO – blev oprettet.

Skolens fornemste opgave ligger i at servicere de operative enheder. ASO træner vore besætninger og enheder i at kunne håndtere forskellige trusler fra fly, fartøjer, missiler osv., og der gøres meget for at opretholde den standard, der er nødvendig for at sikre kvaliteten af de besætninger og enheder, vi sender ud til blandt andet internationale operationer. Skolen har på god vis forstået at følge med udviklingen og de moderne krav, der stilles til førelse af søkrig. Den 1. juli vendte SÆLEN hjem efter en indsats i international tjeneste, der er uden sidestykke på flere måder. Som det første bidrag fra 5. Eskadre til at indgå i operationer uden for egentligt dansk område, afgik SÆLEN fra Flådestation Frederikshavn den 10. juni 2002 – og vendte tilbage til Flådestation Frederikshavn den 1. juli

Admiralen ventes – Giv agt!

2003 efter mere end ét års deployering. SÆLENS deltagelse i OPERATION ACTIVE ENDEAVOUR i Middelhavet og OPERATION IRAQI FREEDOM i den Persiske Golf og tilstødende farvande har medført fortjente anerkendelser fra international side. Sammen med SÆLEN indgik også korvetten OLFERT FISCHER i OPERATION IRAQI FREEDOM og disse to enheder repræsenterede dermed den danske indsats i koalitionen mod styret i Bagdad og blev samtidig de første danske enheder i en regulær krig siden 1864.

Den 2. oktober havde Taktik- og Våbenskolens Kampinformationskursus – eller AIS som vi kalder det i daglig tale – 50 års jubilæum. Skolen har siden sin etablering på Margretheholm i 1953, og siden flytningen til Flådestation Frederikshavn i 1972 stået for den praktiske taktikundervisning af søværnets personel – en meget væ-

sentlig opgave i et værn, der er så teknologitungt som vort – og en opgave, der er evig aktuel.

Den 7. oktober vendte patruljefartøjerne RAVNEN og VIBEN tilbage efter mere end 6 måneders udsendelse til området omkring Gibraltarstrædet. Støttet af et team fra MLOG indgik disse enheder i de vigtige eskorteoperationer, som en del af OPERATION ACTIVE ENDEAVOUR. Deltagelsen blev fra flere sider fremhævet for enhedernes professionelle indsats og fleksibilitet. Dermed er endnu en gang leveret dokumentation for STANFLEX konceptens anvendelighed, ligesom skibstypens anvendelighed i internationale operationer er blevet demonstreret.

Den 31. oktober holdt Taktik- og Våbenskolens Signalkursus (SIS) sit 100 års jubilæum, en ganske særlig dag, der markerede den moderne teknologiske indmarch i søværnet. Siden ind-

førslen af den trådløse kommunikation for 100 år siden, har kommunikation udviklet sig til en af de mest afgørende faktorer i flådeoperationer – jeg skal her blot nævne kommunikationens betydning for Net Centric Warfare og Joint-operationer.

Den sidste markante begivenhed, jeg vil nævne, er ikke en glædelig begivenhed. Den 1. december beordrede jeg kommandoen strøget ved Den Mobile Base – en ordre der markerede afslutningen på 50 års højt indsats til støtte for søværnet. MOBA var en integreret del af Torpedobådseskadren / 4. Eskadres operationsmønster, og oparbejdede en høj grad af ekspertise inden for støtte til overfladeoperationer i kystnære områder, og ikke mindst som fremskudt base for helikoptere. MOBA eksisterer ikke mere, men MOBA-ånden og MOBA renommé står stadig tilbage. Mange forhold, der tidligere var selvfølgelig, skal nu finde et nyt leje.

Verden har i de seneste år set opblomstringen af nye konflikter lande i mellem og ikke mindst stigning i den internationale terrorisme. Det danske folketings har valgt at yde en aktiv indflydelse til gavn for Danmark, og Forsvaret har i den forbindelse været indsat mange forskellige steder på kloden.

Dette gælder også for søværnet. I 2003 har søværnets enheder deltaget i OPERATION ACTIVE ENDEAVOUR i Middelhavet med fokus på beskyttelse af skibsfarten, og også i selve OPERATION IRAQI FREEDOM, der markerede den internationale koalitions indgriben over for Iraks Præsident Saddam Hussein.

Med dette engagement er der leveret generel dokumentation for behovet for de deployerbare maritime kapaciteter, der er indeholdt i det militærfaglige oplæg til Forsvarets transformation. Men der er desuden leveret dokumentation for det specifikke behov for patruljeskibe og ubåde, som nødvendige, fleksible og deployerbare kapaciteter.

Samtidig med deltagelse i de internationale operationer i Middelhavet og i den Persiske Golf, har søværnet siden 28. maj 2003 haft kommandoværdigheden i MCMFORNORTH. Denne værdighed roterer mellem de deltagende nationer på årsbasis, og indebærer, at søværnet i dette år stiller en styrkechef og et kommandoskib – ligesom der er deltagelse med egentlige MCM enheder periodisk gennem året.

Det har været en glæde for mig, at

alle disse enheder har fået et fremragende skudsmål af deres overordnede kommandomyndigheder under og efter operationerne. Det viser, at vi i søværnet har kompetente skibsbesætninger, og jeg vil gerne her rette en tak for særdeles veludført tjeneste gennem 2003.

Besætninger og enheder gør det ikke alene. Den succesfulde indsats har kun kunnet ske på baggrund af, at støttestrukturen har kunnet yde den nødvendige støtte forud for og under deltagelse i operationerne. Søværnets skoler har gennem året gennemført de nødvendige uddannelser, ikke kun i forbindelse med udsendelser af enhederne til internationale operationer, men også de mange vigtige uddannelser, der gennemføres på rutinemæssig basis. Personellet er søværnets vigtigste ressource, og i den forbindelse er søværnets skolers indsats uvurderlig.

Søværnets logistiske støttestruktur har været den grundlæggende forudsætning for det markante internationale engagement. Støttestrukturen har bevist at kunne omstille sig på kort varsel og dermed levere den nødvendige back up for langvarige operationer fjernt fra den hjemlige struktur.

Jeg mener, at vi i 2003 i søværnet har vist, at vi kan gøre en forskel på den internationale scene – og at vi har den operative og logistiske struktur dertil.

Samtidig med løsningen af de internationale opgaver har søværnet afviklet sine mere rutinemæssige opgaver.

Farvandsovervågningen omkring Danmark og fiskeriinspektionstjenesten ved Grønland og Færøerne er blevet gennemført på samme høje niveau som tidligere. Begge områder har været under ressourcemæssigt pres i form af omdisponeringer af enheder og midlertidige reduktioner i antallet af enheder til rådighed, men dette har ikke haft afgørende negativ indvirkning på det samlede resultat. Disse opgaver er stadig nogle af hjørnestenene i søværnets opgavekompleks, og vel at mærke opgaver, der skal løses uanset udsendelsen af enheder til internationale operationer. Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve TRITONs togt ved Grønland i august – september. På grund af den meget gunstige issituation patruljerede man så langt nord som 82°01' N på vestkysten og 81°10' N på østkysten. Dette er så vidt vides det nordligste et dansk orlogsskib nogensinde har opereret i de 416 år, der har sejlet danske skibe ved Grønland. Søværnets øvrige myndighedsopgaver er også afviklet rutinemæssigt i 2003. Indsatsen i forbindelse med afsløringen af olieforurening og den direkte indsats mod opstået olieforurening bliver stadig mere aktuel. I 2003 oplevede vi den ulykkelige kollision mellem containerskibet GDYNIA og Bulk Carrieren FU SHAN HAI i Hørmørgattet den 31. maj. Den efterfølgende forurening efter at FU SHAN HAI sank og sikringen af vraket derefter, var en stor og betydningsfuld opgave. Løsningen involverede mange forskellige instanser, og det er med tilfredsstillelse, at jeg kan kon-

Inspektionsskibet TRITON under Grønland. Foto: TRITON

statere, at operationen er blevet afsluttet med relativ ringe indflydelse på havmiljøet.

En øget opmærksomhed på det maritime område inden for EU har medført et stadigt stigende antal opgaver, der skal løses – opgaver som søværnet kan siges at have en naturlig forudsætning for at deltage i. Vi vil derfor forventeligt se flere opgaver tilført søværnet og SOK, opgaver som vi alle skal være med til at løse.

Søværnets aktivitetsprogram er i 2003 blevet gennemført stort set som planlagt. Stram styring af økonomien har gjort det muligt at udnytte ressourcerne optimalt, og det er positivt, at enheder og myndigheder, der ikke har været involveret i internationale operationer og operationer ved Grønland og Færøerne, har haft mulighed for at opretholde og i et vist omfang øge deres professionelle stade gennemførte øvelsesvirksomhed. Det skal ikke skjules, at ressourcerne har været sparsomme, men det er min klare opfattelse, at vi har fået mest muligt ud af dem – det skal vi være stolte af.

Med til billedet af den trængte situation hører også de tilpasninger af SOK struktur, der er gennemført i 2003, som følge af reduktioner i de tildelte økonomiske rammer.

STRUKO4 har ramt bredt over strukturen – marinedistrikter såvel som kystudkigsstationer og operative enheder er blevet berørt i form af afskedigelser af personel og reduktioner i antallet af operative enheder. 2003 blev året hvor materielprojektet omkring de Fleksible Støtteskibe materialiserede sig. Ved Lindø værft blev det første Fleksible Støtteskib køllagt 28. november 2003, det søsættes 25. februar i år, navngives den 4. juni og forlader Lindø værftet den 1. juli. Den anden enhed følger efter i november 2004. Foran ligger de ikke uvæsentlige installations- og opkøringsopgaver, der forventes endeligt afsluttede i 2007.

På det økonomiske område er det meget tilfredsstillende for mig at kunne konstatere, at vi er meget tæt på et nul på bundlinjen. Det er et godt udgangspunkt for 2004, som jo er det sidste år i den nuværende forligsperiode. I denne forbindelse vil jeg gerne udtale min påskønnelse af dette resultat, som kun har været muligt på grund af den fokuserede indsats, der er blevet udøvet af alle niveauer.

Et hjørne af paraden 5. januar 2004

Det høje aktivitetsniveau, de mange internationale opgaver, den stramme økonomi og de ekstra arbejdsbelastninger, der følger af indførelsen af nye systemer, er alle aspekter af en travl hverdag i dagens søværn. Uden den fokuserede indsats, som vi har set fra personellens side gennem 2003, har søværnet ikke kunnet opnå de gode resultater, vi har. På mange områder er vi personelmæssigt trængte, og mange oplever som følge heraf en ekstra arbejdsbelastning, men det er mit håb, at vi kan råde bod på dette i tiden fremover. 2004 vil være meget lig 2003 for så vidt angår ressourcer og aktiviteter. Der er for tiden ikke udsigt til indsats af søværnets enheder i internationale operationer, men som vi har set tidligere, kan disse situationer opstå med kort varsel. Det planlagte aktivitetsniveau er i balance med de udmeldte økonomiske rammer, og vi vil dermed umiddelbart være i stand til at opretholde vort professionelle stade og løse pålagte opgaver. Det skal dog ikke skjules, at sammenhængen mellem aktiviteter og økonomi er meget stram og at der ved reduktioner af de økonomiske rammer, vil blive behov for at revidere aktivitetsniveauet.

Deltagelse i MCMFORNORTH og STANAVFORLANT vil fortsætte rutinemæssigt, ligesom deltagelse i NATO reaktionsstyrker fortsætter.

Et af fokusområderne i 2004 vil blive det kommende forsvarsforlig. Alle er gennem forløbet i 2003 blevet orienteret om status vedrørende Forsvarschefens militærfaglige oplæg, og jeg vil blot her nævne, at der udestår et

ikke uvæsentligt stykke arbejde – et arbejde, der primært i første halvdel af 2004 vil kræve meget af de involverede personelgrupper.

Det kommende forsvarsforlig vil forhåbentlig videreføre den omstilling af Flåden, som allerede er igangsat gennem det nuværende forlig. Gennem de seneste års internationale operationer er der leveret dokumentation for behovet for en alsidig sammensætning af Flåden. Det er derfor mit håb, at den øgede fokus på internationale opgaver, der ligger i fortsættelse af ændringerne inden for NATO opgaver og strukturer, vil medføre, at det kommende forlig vil indeholde de nødvendige maritime kapaciteter.

Søværnet har gennem mere ned 10 år vist omstillingsparathed. Vi er derfor allerede nået langt med henblik på de nødvendige omstillinger til den øgede fokus på internationale operationer. Ved tilførsel af de nye og nødvendige kapaciteter, først og fremmest i form af ubåde og patruljeskibe, vil søværnet kunne levere den nødvendige fleksibilitet i forhold til opgavens karakter samt en betydelig forbedret evne til hurtig udsendelse.

Jeg er ikke i tvivl om, at vi i søværnet vil være i stand til at honorere de krav og opgaver, der stilles os i 2004. Det kræver, at vi står sammen, holder øjet rettet mod det væsentlige og arbejder positivt på at løse de stillede opgaver – til bedste for søværnet.

Med disse ord ønsker jeg alle medarbejdere i Søværnet et godt og lykkeligt år 2004. ■

Vand under kølen!

Af Projektgruppe
Fleksible Støtteskibe
og Patruljeskibe, foto: SMK

Søsætningen af et skib er traditionelt en begivenhed, som markerer rundingen af første mærke i et skibs livsløb. En sådan mærkedag fandt sted onsdag den 25. februar på Odense Staalskibsværft A/S, hvor det første af to Fleksible Støtteskibe for første gang fik vand under kølen. Søsætningen skete under overværelse af blandt andet Chefen for Forsvarsstaben, viceadmiral Tim Sloth Jørgensen, Chefen for Søværnets Materielkommando, kontreadmiral Kristen Winther m.fl.

Udover at give en generel status for projektet er hensigten med denne artikel at give et mere detaljeret indblik i, hvordan de Fleksible Støtteskibe er blevet til, snarere end at beskrive skibenes mange operative kapaciteter. Skibenes operative kapaciteter har været beskrevet i tidligere artikler i blandt andet dette blad.

Baggrund

Overordnet set er der to årsager til, at Søværnet er i færd med at anskaffe nye enheder. Den første årsag er den politiske. Forsvarets og dermed også Søværnets fokus er skiftet fra territorialforsvar til deltagelse i inter-

ationale fredsstøttende- og freds-skabende operationer, herunder deltagelse i eksempelvis internationale maritime reaktionsstyrker, krisestyringsoperationer eller operationer, der kræver deployering af danske styrker. Dette skifte har bevirket, at der er behov for skibe med nye operative kapaciteter, større fleksibilitet og ikke mindst evne til at deltage i løsning af opgaver snart sagt overalt på verdenshavene.

Den anden årsag er den materielle. Søværnet har siden begyndelsen af 1990'erne haft et erkendt behov for udskiftning af størstedelen af sine overfladeenheder. På denne baggrund modnedes op gennem 1990'erne idéen om »større standardskibe« i to versioner, der allerede var bragt på tale i forbindelse med udviklingen af inspektionsskibene af THETIS-klassen. Større standardskibe – Fleksible Støtteskibe henholdsvis Patruljeskibe – udviklede sig som afløsere for de ti WILLEMOES-klassen torpedobåde, de fire FALSTER-klasse mineleggere og også for de tre korvetter af NIELS JUEL-klassen, der nu nærmer sig en alder af 30 år.

Begge versioner vil være baseret på

det samme basisdesign, ligesom de enkelte systemer om bord – af standardiseringshensyn – vil være så ens som muligt. Det kan i den forbindelse også nævnes, at det velprøvede Standard Flex koncept vil blive anvendt i skibene.

De Fleksible Støtteskibes opgavespekter er meget omfattende. Eksempelvis kan de med kort varsel deployere land- eller specialstyrker til et kriseområde, de kan fungere som kommandoplatform for en stab på op til 70 personer, de kan yde logistisk støtte til enheder fra alle tre værn samt fungere som maritim sanitetsenhed (militært hospitalsskib). Skibene kan tillige støtte operationer med såvel helikoptere som hurtigtgående indsatsfartøjer, samt give ildstøtte til landoperationer ved anvendelse af såvel »Harpoon Block II« missiler som 5 tommers kanon, begge med rækning på mere end 100 km. Opgavespektret omfatter herudover lægning af miner samt generel deltagelse i kampen mod terrorisme. Endeligt skal nævnes, at skibene er udrustet med gode sensorer og selvforsvarsvåben, således de op til et vist trusselsniveau er i stand til at »beskytte sig selv«. I sådanne lavtrusselsområder vil de Fleksible Støtteskibe derfor ikke have behov for samme grad af beskyttelse fra eskortefartøjer som andre lignende enheder. Eskorteenhederne, for eksempel Patruljeskibene, kan således frigøres til andre opgaver. Patruljeskibene er blandt andet tiltænkt som afløsere for de nuværende korvetter, men skibene er også en overførsel af WILLEMOES-klassens kamppotentiale fra de hjemlige forsvarsopgaver til det internationale engagement, og kan eksempelvis fungere som eskorteskibe. Enhederne forventes at få næsten

25. februar 2004, kl. 0800:
Sluserne åbnes, dokken fyldes langsomt,
og det fleksible støtteskib er få timer senere
bragt i sit rette element

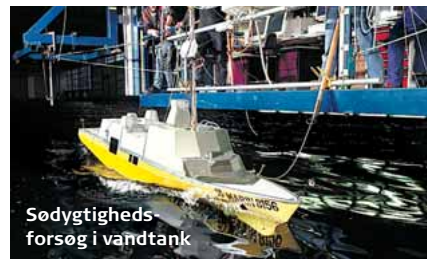
Projektledelsen, fra venstre:
 KK A.B. Jørgensen, OK K. Haumann,
 OK E. Pedersen og OASS D. Kjersgaard

dækker både værftsleverancen og det militære udstyr som blandt andet sensorer, våben og kommunikation.

Anskaffelse af to til fire Patruljeskibe forventes indeholdt i det kommende forsvarsforlig.

Designfasen

I sommeren 2000 blev der ved Søværnets Materielkommando nedsat en projektorganisation. Projektorganisationen skulle forestå anskaffelsen af først Fleksible Støtteskibe og senere Patruljeskibe. Nu, som den gang, består projektledelsen af en

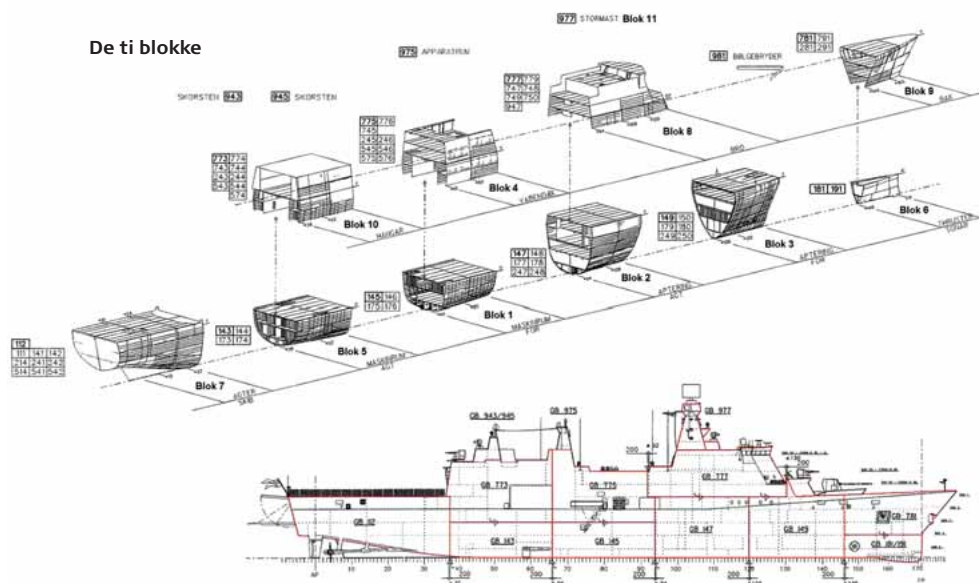

Sødygtighedsforsøg i vandtank

Røgforsøg i vindtunnel

De ti blokke

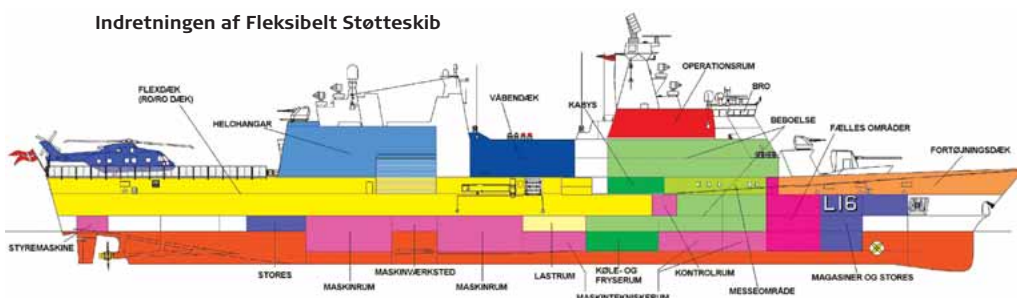

samme hoveddimensioner som de Fleksible Støtteskibe, dog med et større fartpotentiale, og vil i kraft af såvel størrelse som udholdenhed, således være væsentligt bedre egnede til at deltage i internationale operationer end korvetterne. Begge versioner, Fleksible Støtteskibe såvel som Patruljeskibe, vil således kunne udgøre et meget vigtigt og synligt bidrag til dansk forsvars-, sikkerheds- og udenrigspolitik. I indeværende forsvarsforlig, der udløber i 2004, er indeholdt anskaffelse af to Fleksible Støtteskibe til et beløb af ca. 2,1 mia. DKK. Beløbet

projektleder assisteret af en operativ, en teknisk og en administrativ koordinator. Den øvrige projektorganisation, som er sammensat primært af personel fra Søværnets Materielkommando basisorganisation, samt i en vis udstrækning af personel fra SOK myndighedsområde, har udført det store arbejde med at omsætte de truffne beslutninger til praktiske løsninger. I spidsbelastningsperioder har op imod 100 personer været beskæftiget med projektet. I samarbejde med dansk værftsindustri og det britiske firma BAe Systems gennemførte Søværnets Materiel-

kommando i perioden 2000 til 2001 forstudiet af skibene. På grundlag af dette forstudie bød de større danske skibsværfter på projektering og bygning af skibene. Efter evalueringen af de indkomne bud, kunne det i efteråret 2001 endeligt annonceres, at Odense Staalskibsværft A/S, i daglig tale benævnt LINDØ Værftet, var udpeget til at bygge de to Fleksible Støtteskibe. Daværende CH Søværnets Materielkommando, kontreadmiral P.B. Sørensen (»Joe«), kunne herefter, som en af sine sidste embedsgerninger, i november måned 2001 underskrive kontrakten. Finansudvalgets godkendelse af aktstykket forelå i april 2002, og den nye CH Søværnets Materielkommando, kontreadmiral K.B. Jensen, kunne underskrive en såkaldt Ikrafttrædelseserklæring, det vil sige den endelige bekræftelse af kontrakten. I efteråret 2001 blev udarbejdelsen af det detaljerede design af enhe-

Indretningen af Fleksibelt Støtteskib

Hoveddimensioner for Fleksibelt Støtteskib:

- Længde overallt: 137 meter.
- Bredde: 19,5 meter.
- Deplacement (maks.): ca. 6200 tons.
- Besætning: 99 personer.
- Flex-dæk (RO/RO dæk) med agterrampe: 900 m², svarende til ca. 250 lane meter.
- Fart: 23 knob.
- Udholdenhed: 28 dage / 9000 sømil.
- Pennant nr.: L16 og L17.
- Typebetegnelse: Landing Ship with Command and Support Facilities, LCS.

Mock-up af broen

som også ruderne agterud fik en anden udformning. Endelig blev der justeret i konsol- og instrumentplaceringen på broen.

Produktionsfasen

Efter talrige møder, tegninger, breve, mails og telefonsamtaler forelå der et produktionsgrundlag og LINDØ kunne d. 30. april 2003 sætte produktionen af skibene i gang. Endnu en milepæl var nået.

Skibsbygning foregår i dag ved, at skibet bliver bygget op i et antal blokke, som, når de er færdigtproducerede, bliver ført til malerhal og derefter i tørdok, hvor de efter bedste Legoprincip sættes sammen med de øvrige blokke.

Hen over sommeren og efteråret sidste år, tog de enkelte blokke form på værftet, men allerede ganske få uger efter produktionsstart, kunne man begynde at ane konturerne af skibet – hvilket specielt for de, der har fulgt projektet fra første færd, var utroligt spændende at være vidne til.

I august måned var det blevet muligt at »gå om bord« i den første blok og få et førstehåndsindtryk af skibet, herunder dets noget større dimensioner end man generelt i Søværnet har været vant til.

I slutningen af november måned 2003 var produktionen nået så langt, at køllægning skulle finde sted. Køllægningen er det tidspunkt, hvor første blok placeres i tørdokken, og altså ikke som i gamle dage, når skibets køl blev strakt på bedding.

derne sat i gang i et tæt samarbejde mellem Søværnets Materielkommando og LINDØ, og med LINDØ som overordnet ansvarlig for det endelige skibsdesign. På baggrund af det Operative Grundlag, de Grundlæggende Militære Krav (GMK) samt de til rådighed værende økonomiske midler, blev skibenes funktionaliteter og dermed også deres udseende gradvist fastlagt.

I løbet af denne proces blev der gennemført en lang række undersøgelser. Dels i form af computerbaserede strømningsberegninger (blandt andet omkring sonardomen), dels en række forskellige forsøg med en model af skibet, hvor afprøvningen skete i skibstekniske laboratorier i såvel Danmark, Tyskland som Holland.

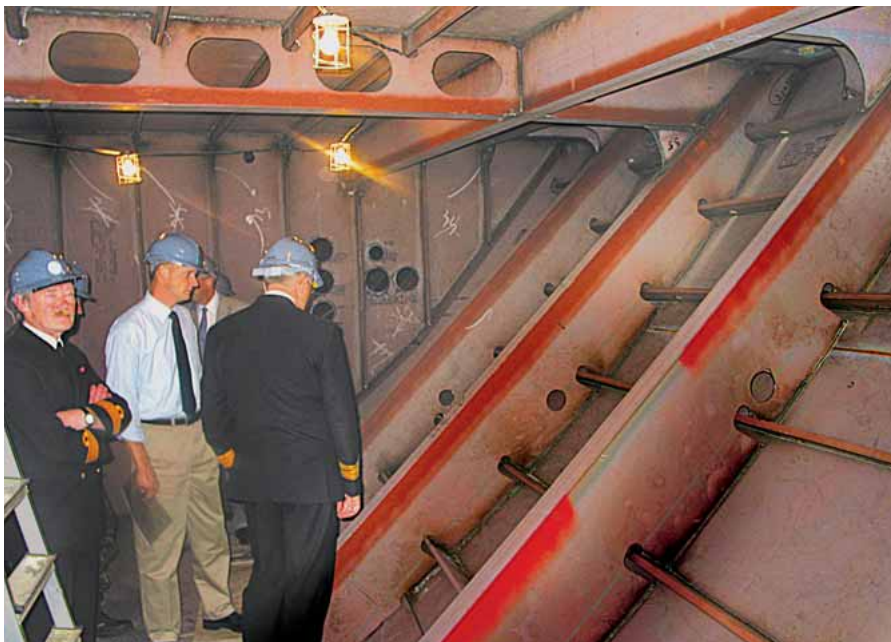
Derved fik man sikkerhed for, at skibene var så sødygtige som krævet, at den nødvendige fart kunne opnås og at skorstensrøgen ikke var til gene under helikopteroperationer. På baggrund af de omfattende modelforsøg måtte det erkendes, at visse designjusteringer var nødvendige. For at få skibet til »skære« bedre gennem vandet blev forskibet gjort slankere, og for at vandet bedre

kunne »slippe« blev agterskibet modificeret med en såkaldt kile. Endvidere viste vindtunnelforsøgene, at der var behov for noget højere skorstene med en højere afkasthastighed for at sikre, at røgen ikke blev suget ind i hangaren under håndtering af helikoptere.

Udover modelforsøgene har designfasen blandt andet også omfattet en fuld-skala model (mock-up) af broen. Mock-up'en blev opbygget i træ og flamingo på værftet. Denne investering viste sig at være givet godt ud, idet man fandt uhensigtsmæssigheder, som nok ikke ville være blevet opdaget i en computermodel. Bl.a. blev rudehøjden tilpasset for at sikre et bedre udsyn fremefter, lige-

Fra venstre: Daværende chef for Søværnets Materielkommando, kontreadmiral N. Mejdal, skibsreder Mærsk Mc-Kinney Møller, forsvarschefen, general H. J. Helsø, samt LINDØ's administrerende direktør John Skov Hansen i samtale ved produktionsstarten

»Om bord« i blok 1, august 2003

lering, værktøj og ikke mindst hårdt arbejdende skibsbyggere, der på kryds og tværs forsøger at hitte rede på alle de løse dele. På en imponerende måde, lykkes det alligevel værftet at holde orden i kaos, og at få produceret kvalitet til tiden. Det første Fleksible Støtteskib fik »vand under kølen« d. 25. februar 2004. I de tidlige morgentimer blev der åbnet for vandet til LINDØs dok 3, og hastigt blev dokken fyldt. Først på eftermiddagen oprandt det store øjeblik, hvor skibet for første gang

Køllægningen af det Fleksible Støtteskib begyndte tidligt om morgenen i kulde og regn, men som et godt varsel brød solen frem, netop som første blok på ca. 340 tons forsigtigt og med millimeters nøjagtighed blev placeret på kølklodserne i dokken af LINDØs store portal-kran.

I perioden november 2003 til februar 2004 blev alle øvrige blokke fremstillet og efterfølgende placeret i dokken.

Går man en tur om bord i et skib, der på stålområdet er ved at være færdigt, tror man dårligt sine egne øjne. Specielt om læ ligner det halvfærdige skib grangiveligt et anarkistisk virvar, bestående af hængende ledninger, hel- eller halvfærdige rør, maling, iso-

Del af skibsbunden, uden klædning

var let! Senere tog et par slæbebåde fat og slæbte det ud af dokken og over til LINDØs udrustningskaj. Ved udrustningskajen bliver skibet færdiggjort, så det i juni måned kan indlede prøveture, for derefter d. 1. juli i år, at blive leveret til Søværnet. Produktionen af det andet Fleksible Støtteskib blev påbegyndt i oktober måned sidste år. Køllægning finder sted d. 24. marts, søsætning d. 18 juni og levering til Søværnet vil finde sted d. 8. november i år.

Efter aflevering fra værft

Når Søværnet overtager skibet, vil det indledningsvis forlægge til Flåde-

Et kik ind i »byggerodet« på flex-dækket

Køllægning, portal-kranen tager fat

Køllægning, første blok netop placeret på køllodserne

station Korsør for færdigudrustning samt klargøring til testsejlad med forventet afgang sidst på året.

Inden testsejladen skal der imidlertid gennemføres en række prøver. Bl.a. skal der gennemføres installationskydning af 5" kanonen, indøves fartøjshåndtering, udføres test med helikopter samt gennemføres transportsejlad af materiel fra Hæren mellem Rønne og Esbjerg.

Formålet med testsejladen er primært at afprøve skibets søgenskaber og skibskonstruktionens påvirkninger i søen, og samtidig at præsentere skibet for vores alliancepartnere m.fl.

Primo 2005 begynder det omfattende og krævende arbejde med at installere de militære systemer. Det skal foregå på skift ved de to flådestationer. Skibene planlægges at være fuldt operative i slutningen af 2007. Det kan dog nævnes, at skibene kort efter de første installationer vil kunne løse enkelte af sine mange roller – eksempelvis transportrollen, ligesom skibet kan fungere som logistisk støtte for andre af Forsvarets enheder. Det være sig m.h.t. genforsyning, opbevaring og transport af reservedele og værkstedsfaciliteter, levering af ferskvand og gasolie etc. I begyndelsen af 2005 vil 2. enhed blive afprøvet i rollen som »maritim sanitetsenhed« ved, at dele af den Danske Internationale Brigades (DIB'ens) felthospital tages om bord. Navngivning af den første enhed vil finde sted fredag d. 4. juni på LINDØ Værftet, og som traditionen sig byder afsløres skibets navn først ved selve navngivningen – så man må væbne sig med tålmodighed lidt endnu.

Med de to nye Fleksible Støtteskibe, der vil være de største og mest alsidige skibe den danske flåde nogensinde har omfattet, får Søværnet tilført to yderst kapable enheder, der har blikket rettet mod såvel udfordringerne i nutiden som i fremtiden.

■

Skibet samlet i dokken

Tidlig morgen, skibet er blevet trukket ud af dokken og ligger ved udrustningskajen

Kommandochefskifte ved Søværnets Materielkommando

Af Søværnets Materielkommando

Chefskiftet ved Søværnets Materielkommando blev markeret ved en parole den 7. januar 2004 med deltagelse af Forsvarschefen, general H.J. Helsø, kontreadmiral N. Mejdal og kontreadmiral K.H. Winther. Tilstede var også medlemmer af Søværnets Materielkommandos Centralledelse og cheferne for Flådestation Frederikshavn, Flådestation Korsør, Marinestation København samt chefen for Forsvarets Boligforvaltning. Den nytiltrådte chef sagde blandt andet i sin tale:

»Dette chefskifte sker med fastholdelse af Søværnets Materielkommandos mission – at vedligeholde, forsyne og forny de operative enheder. Både erfaringen og kendskabet til dette års planer og ressourcer tilsiger, at det i sig selv vil indeholde rigeligt med udfordringer for både Søværnets Materielkommandos Centralledelse og Flådestationerne. Jeg har tillid til, at vi i fællesskab både vil leve op til målsætningen og at vi vil levere et godt produkt indenfor de givne muligheder. Men det er selvfølgelig også klart, at vi går ind i dette år med forventning om indgåelse af et nyt politisk forsvarsforlig, som vil indeholde væsentlige ændringer som konsekvens af politiske krav til fremtidens forsvar. Vi kender ikke resultatet og ved heller ikke, hvor i året en aftale vil blive indgået. Kun at det alt i alt vil være bedst for alle, at vi tidligst muligt får

Kontreadmiral K. H. Winther

klarhed og dermed et fast grundlag for det videre arbejde.

Det vil være kendt fra Forsvarschefens militærfaglige oplæg fra efteråret, at der foreslås en ny og værnssælles organisation af den samlede materieltjeneste.

Lad mig fastholde, at dette ikke ændrer behovet for også fremover at have en struktur som for Flåden kan vedligeholde, forsyne og forny de operative enheder. Eller med andre ord – opgaverne, som vi kender dem i dag, skal fortsat løses, uanset at de organisatoriske rammer måtte ændres. Når vi når dertil, vil det være en opgave for os alle at sikre, at den

kompetence og den ånd, der i dag findes i Søværnets Materielkommandos område, flyttes med til en ny organisationsform. Det bliver et sigtepunkt – men ikke lige nu. Først må vi have en politisk afklaring.

Med dette chefskifte har jeg selv et lille jubilæum. Det er nemlig 30. gang jeg skifter job siden jeg for mange år siden som ung søløjtnant forlod Søværnets Officersskole. Jeg skal nok nævne, at jeg i de 30 en gang tidligere har været tjenstgørende ved Søværnets Materielkommando – nemlig som såkaldt tilforordnet officer af taktisk linje ved bygningen af WILLEMOES-klassen.

Jeg påberåber mig ikke i den anledning en særlig materielkommando ekspertise – og da slet ikke i forhold til den nuværende Søværnets Materi-

Kontreadmiral N. Mejdal

elkommando – men jeg har fra den gang medbragt en sund respekt for kommandoens helt afgørende rolle for Flådens virke og ikke mindst for Flådens strukturelle udvikling. Derfor ser jeg også med glæde frem til – efter mange år som kunden – at blive den ansvarlige leverandør, ikke mindst i lyset af, at vi nu igen er inde i en periode præget af nye projekter, som vil være afgørende for, hvilke maritime opgaver, dansk søværn i mange år fremover kan løse.«

Fra venstre forrest i billedet: General H. J. Helsø, kontreadmiral N. Mejdal og kontreadmiral K. H. Winther

Raske svende højt mod Nord

Af Helle Kolding, foto: Christoffer Rubæk

Christian Therkelsen

Værnepligt i Søværnet kan også byde på oplevelser i Nordatlanten, hvor der hvert år sejler værnepligtige med på inspektionsskibene.

Nordatlanten har meget at byde på. Der er stormvejr med bølger så høje som fleretages huse men også fjorde og bygder med solnedgang over sneklædte klipper og bjerge. Uendeligt fascinerende og dragende, men også dage med oplevelser og udfordringer. Krydret med stunder langt fra familie, venner og endog beboede egne. Jo, Nordatlanten har det hele og mere til.

Heroppe sejler året rundt Søværnets inspektionsskibe på patrulje. Delt op i områderne Grønland-Island og Færøerne. Et af disse fartøjer er VÆDDEREN, der har opgaven omkring Grønland. Med ombord er også værnepligtige, der hurtigt får deres funktioner blandt den i alt 64 mand store besætning. På VÆDDEREN er der dette forår 13 værnepligtige – fordelt med tre i operationsdivisionen, tre i den tekniske division og syv i forplejningsdivisionen.

Tre af disse værnepligtige er Christian Therkelsen, Peter Aamann Nielsen og Kim Kristensen, alle mellem 20 og 22 år. Ingen af dem havde erfaringer med søen og slet ikke Nordatlantens barske bølger inden de påmønstrede VÆDDEREN, der skete efter en flyvetur fra Aalborg til Reykjavik, Island.

Christian Therkelsen havde været i Søværnet nogle måneder for at aftjene sin i alt ni måneder lange værnepligt, da han påmønstrede VÆDDEREN, og da han i det civile liv netop var uddannet kok, blev han straks udtaget til at skulle være den ene af skibets to værnepligtige kokke. I det daglige arbejder han også tæt sammen med andre værnepligtige, nemlig de fire messegaster (hjælpere i køkken og spisestuer), der henholdsvis hører til officersmessen og sergentmessen.

– »De største oplevelser får vi nok i land. Det første, der slår en heroppe, er hvor storslået naturen er. Sammenlignet med den kan samtlige naturattraktioner derhjemme godt pakte sammen, fortæller han. Selve arbejdet til søs minder for ham meget om at være kok på landjorden derhjemme, og den ellers berygtede sø-

syge, har han ikke lidt under«.

– »Det sværeste er nok, at man indimellem savner dem derhjemme«, indrømmer Christian. Søsygen, der godt kan plage de uvante landkrabber i det lunefulde og varierede farvand højt oppe mod nord, har været skrap ved andre af de værnepligtige såvel som de fuldbefarne fra det faste mandskab. Nordatlanten kan være en mere end barsk oplevelse, og VÆDDEREN er sejlet ind i flere storme undervejs. Men nogle heldige få »slap« med skrækken.

– »Næ, jeg har syv-ni-tretten ikke været søsyg endnu. Men man mærker nogle dage, at man lever, når man bliver kastet rundt. Både når man sover, men også når man er vågen. Så får man ingen søvn, fordi man nogle nætter bliver vækket hvert kvarter eller sådan. Så er det bare om man ikke kan ligge sig i spænd på en eller anden måde. Man skal også vænne sig til at binde ens ting fast, for ellers ryger det hele rundt«, fortæller Peter Aamann Nielsen.

Peter er blevet kampinformationsgast og det er en funktion, hvor han befinder sig på Broen med et arbejde inddelt i vagter.

– »Det vil sige, at jeg arbejder fire ti-

VÆDDEREN venter på nye folk

mer og har derefter 12 timer fri døgnet rundt, og kommer derfor også til at arbejde på alle mulige underlige tider af døgnet. Dette var i starten rimeligt irriterende, men eftersom vi nu har været på skibet et stykke tid, vænner man sig til det og begynder stille og roligt at finde det behageligt. En anden fordel ved arbejdet er, at man er der, hvor det spændende sker. Man kan følge med i hvor vi er, og hvad vi skal og se helt visuelt, hvor vi sejler», forklarer han.

Kim Kristensen er netop udlært elektriker, og det var der også brug for ombord på VÆDDEREN, så han er nu en del af den tekniske division.

– »Vi værnepligtige bliver udtjekket til at gå selvstændig vagt efter tre uger. Inden da gik vi som »føl« og lærte, hvad en vagt består af. Inden vi møder, går man en rundring i skibets maskinrum blandt andet for at følge med i om der skulle være sket noget uregelmæssigt«, forklarer Kim og fortsætter hurtigt:

– »Derefter sidder jeg i kontrolrummet og overvåger maskinens gang og afhjælper eventuelle fejl, der opstår (– alt fra ingen smøreolie på en maskine til en lænsealarm eller en fejl på en ventil)!«

For de tre værnepligtiges vedkommende varede det ikke længe, før de alle faldt godt ind i den daglige rutine. Noget de ellers havde været ret spændte på inden de påmønstrede.

– »Forholdet mellem os værnepligtige og de fastansatte er faktisk godt, men selvfølgelig er der altid nogen, man arbejder bedre med end andre og der er da måske også nogen, man holder sig fra«, siger Christian Therkelsen og Peter Aamann Nielsen supplerer hurtigt:

– »det tager ikke lang tid at lære de »gamle« at kende, og de er som regel altid villige til at hjælpe og svare på spørgsmål.

Ellers går tiden til søs først og fremmest med at arbejde, sove og spise. Og at have det næste havneophold i baghovedet, som en vigtig drivkraft«. De unge mænd lægger ikke skjul på, at det er sjovt at være i havn. Især en kærdkommen adspredelse i de daglige gøremål, fordi der bydes på en række

forføjelser – lige fra diskoteker til sportsarrangementer og kulturelle aktiviteter som museumsbesøg og kikk på den storslåede natur. Sejladsen ombord har dog også sine pauser, hvor der i fritiden bydes på eksempelvis videofilm, masser af spil og motionsrum, sauna og en god hjemmearbejde. Når altså chefen tillader det.

– »Vi værnepligtige er en del af skibets daglige gang, og vi bliver hurtigt en del af besætningen«, fastslår Kim Kristensen.

En af de oplevelser, der har sat sig fast på nethinden, er en tur til den blå lagune på Island.

– »Det var sjovt at ligge udendørs i 40 grader varmt vand, mens det var 0 grader i luften og der lå sne over det hele«, forklarer Christian Therkelsen.

At alt dog ikke er idel fryd og glæde indrømmer Peter Aamann Nielsen, for hvis man ikke lige er til spil eller videofilm, kan tiden ombord godt indimellem blive lidt lang og ensformig. Hvis der ikke er arbejde at udføre. Med de mange forskellige slags arbejdsopgaver ombord er det da heller ikke ofte, at de værnepligtige ser hinanden udover, når de er i havn og følges rundt til fest eller aktiviteter. Og dagen kan godt blive lidt stresset, når arbejdsopgaverne presser på, erkender Kim Kristensen. Udover at holde øje med kontrolrum og maskiner, er en af hans opgaver også at skifte pærer og finde de fejl, der af og til kan være på systemerne.

– »Det er en helt anden måde at finde fejl på herude. Man bruger meget tid på at lede i tegninger og at læse andres erfaringer inden for netop dette problem eller udfordring«, forklarer han. Men kede sig gør ingen af dem. Og selvom glæden ved snart at skulle hjemad igen også kan spores i det høje Nord, så er de alle enige om en ting. For dem var værnepligten på VÆDDEREN også en »gevaldig en på opleveren«, som nok kan holde til en del søforklaringer langt ude i fremtiden! ■

Kim Kristensen

NYLØN siden 1. april 2003

Af Aftale- og Forhandlingssektionen ved Søværnets Operative Kommando

»Giv mig den løn jeg er værd - for søværnet - eller får jeg den allerede?«

For størstedelen af Søværnets ansatte var 1. april 2003 den formelle dato for implementeringen af NYLØN. Enkelte personelgrupper havde forud for denne dato deltaget i lønforsøg, men for de fleste var implementering af NYLØN ensbetydende med forventninger, spænding og mistro. Afhængig af de enkelte organisationsaftaler var der enten tale om en tvungen eller en frivillig overgang til NYLØN.

I Søværnets Operative Kommando oplevede vi blandt officererne en stor interesse i, at overgå til NYLØN. Til gengæld var interessen blandt stampersonellet mere beskeden. Baggrunden herfor kunne være, at Hovedorganisationen af Officerer i Danmarks aftale var opfattet som mere attraktiv end den Centralforeningen for Stampersonel havde indgået. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Centralforeningen for Stampersonel har indgået en fremtidssikret og attraktiv aftale. Der må derfor være andre grunde til de store forskelle f.s.v.a. interessen i NYLØN. Dette kunne være et manglende kendskab - eller en mistro til NYLØN eller måske til arbejdsgiverens evne til at håndtere NYLØN.

For så vidt angår civilt personel er billedet ikke lige så klart. Det skyldes at grupperne enten er omfattet af tvungen overgang, eller at aftalerne mellem Forsvarsministeriet eller Forsvarskommandoen og organisationerne ikke er færdigforhandlet. Søværnets Operative Kommando finder det derfor hensigtsmæssigt i denne artikel at redegøre for baggrunden for NYLØN.

Det hidtidige lønsystem

I det hidtidige lønsystem blev løn og tillæg typisk aftalt mellem Finansministeriet og organisationerne i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. Disse aftaler havde typisk en varighed på 2-3 år. Aftalerne med Finansministeriet indebar 1-2 årlige

lønstigninger, en reguleringsordning mv. Herudover indgik de enkelte organisationer specifikke aftaler f.s.v.a. den gruppe af ansatte, som de havde aftaleretten for. Til sådanne aftaler blev der typisk afsat 1-2% af lønsummen. Herudover blev der afsat ca. 0,2% af lønsummen til lokallønspuljen.

Det hidtidige lønsystem indebar reelt, at forsvaret havde en meget begrænset mulighed for at løse konkrete behov/ønsker – også selvom der var enighed mellem både de forhandlingsberettigede organisationer og arbejdsgiveren om behovet for ændringer.

Når overenskomstforhandlingerne var afsluttet, var lønnen fastsat for de næste 2-3 år. Lokallønspuljen kunne dog anvendes i de enkelte overenskomstår, men den gav kun meget begrænsede muligheder for løsning af de behov/ønsker, der kunne opstå i de enkelte år. For Søværnets Operative Kommandos område udgjorde lokallønspuljen kun ca. 2 mio. kr. ud af en lønsam på ca. 1 mia. kr.

Det hidtidige lønsystem betragtede i princippet alle medarbejdere som værende ens, dvs. at den ikke afspejlede den enkelte medarbejders »markedsværdi«. For staten indebar lønsystemet en risiko for, at de bedste medarbejdere enten ikke kunne rekrutteres – eller forlod staten til fordel for en virksomhed, der kunne tilbyde den løn, som den pågældende reelt var værd.

Hvad er NYLØN?

I NYLØN er der – i modsætning til det hidtidige lønsystem – som hovedregel kun et løntrin. Dette – basislønnen – aftales mellem Finansministeriet og den forhandlingsberettigede organisation. Herudover kan der aftales pensionsforhold, centrale til-

læg mv. mellem Finansministeriet og organisationen.

Det interessante ved NYLØN er imidlertid, at forsvaret og den enkelte organisation sammen kan aftale både overordnede og individuelle tillæg – uden godkendelse i Finansministeriet. Der er ikke fastsat en begrænsning for hvor stor tillægspuljen må være. I Finansloven vedtages størrelsen på forsvarets samlede løn. Dette beløb må ikke overskrides og skal dække forsvarets samlede lønudgifter til f.eks. fast løn samt (centrale og decentrale) tillæg.

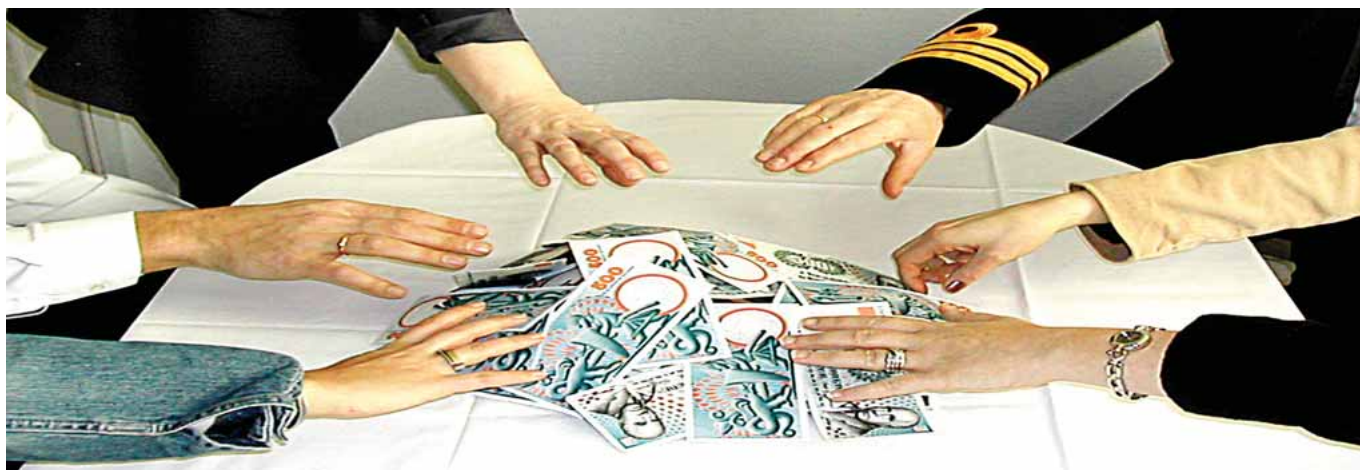
I NYLØN er basisløningerne afvejet i forhold til uddannelsesniveau og stillingsindhold. Basislønnen dækker det stillingsindhold og den kompetence, der er grundforudsætningen for at bestride en stilling på de respektive funktionsniveauer. I det omfang den enkelte gennem erfaring, kompetenceudvikling mv. har tilegnet sig en større viden, vil der – afhængig af den lokale lønpolitik – kunne ydes tillæg herfor – forudsætningen herfor er altid, at det er en kompetence, som der er brug for i den konkrete stilling. Herudover vil der som hidtil kunne aftales/ydes tillæg for ulemper mv. Tilsvarende vil der kunne ydes tillæg med henblik på at sikre f.eks. rekruttering, fastholdelse, mobilitet mv.

Hvad vil man med NYLØN?

Tanken med NYLØN er, at de enkelte medarbejdere kan få den løn, som de er værd. Det betyder naturligvis ikke at alle bliver tilfredse med deres løn eller nødvendigvis opfatter den som retfærdig. Årsagen hertil kan være, at der er forskel på medarbejderens opfattelse af egen »værdi« og arbejdsgiverens opfattelse heraf. Det kan selvfølgelig også være begrundet i lønsumsmangel – men i givet fald vil medarbejderne formentlig ik-

ke blive ret længe i Søværnet. Dette indebærer, at også arbejdsgiveren har en interesse i at yde »den rigtige løn« til de enkelte medarbejdere.

NYLØN indebærer således en mulighed for en større fleksibilitet i løndannelsen med bedre muligheder for, at lønnen kan understøtte opgaveløsning mv. Den individuelle løndannelse er også så fleksibel, at den enkelte medarbejder kan få individuelle lønforhøjelser for det, som medarbejderen f.eks. kan tilbyde arbejdsgiveren ved sine kompetencer. Det er altså nu nemmere at honorere medarbejdere, som sørger for at bevare deres kompetencer gennem udvikling og brug af deres færdigheder. Arbejdsgiveren vil naturligt anvende lønnen til at fremme den adfærd, som efterspørges. Det kunne være i relation til varetagelse af en særlig opgave, til at tilegne sig ny viden eller f.eks. til at understøtte mobilitet. NYLØN vil dog ikke blive brugt til at anerkende, at den enkelte vedligeholder allerede erhvervede kompetencer. For at kunne fortsætte ansættelsesforholdet i en længere årrække er det nødvendigt, at den enkelte fortsat bevarer sin »markedsværdi« – uden yderligere honorering. Med indførelsen af NYLØN er det ikke tanken, at der skal anvendes flere penge på løn, end der bliver i dag. En individuel løndannelse betyder således, at nogle vil få mere i løn, end de gør i dag og tilsvarende, at nogle vil få mindre. I forbindelse med overgang til NYLØN er der dog indbygget en række elementer, der indebærer, at ingen går ned i løn i forbindelse med denne overgang. Herudover har overenskomsten en løngaranti indbygget. For nogle grupper er det endvidere aftalt, at de er garanteret det førstkommande anciennitetsbestemte løntrin. Søværnets Operative Kom-

mando forventer derfor ikke, at den gennemsnitlige løn for de enkelte medarbejdergrupper som udgangspunkt falder – men derimod at der sker en vis omfordeling mellem de enkelte. Søværnets medarbejdere er som udgangspunkt dygtige og nødvendige. Derfor vil Søværnet yde en løn, der er tilstrækkelig attraktiv til at fastholde de enkelte medarbejders kompetencer.

Den lønsum, der skal anvendes til at forhandle tillæg til personel i NYLØN frigøres i den kommende årrække ved, at medarbejdere med stor anciennitet (og den højeste løn) hjemsendes og erstattes af personel på basisløn. I overensstemmelse hermed vil der være et meget begrænset økonomisk råderum i de første år, men råderummet vil stige år for år.

Fremtidens lønsystem

NYLØN er fremtidens lønsystem. Dette indebærer, at det hidtidige lønsystem er under afvikling. Det betyder dog ikke at man ikke kan blive på det hidtidige lønsystem i de næste mange år, hvis man vel at mærke er omfattet af en frivillig overgang. Men det må derimod forventes, at en fremtidig lønudvikling formentlig kun vil finde sted på NYLØN. Personel, der forbliver på det hidtidige lønsystem vil forventeligt modtage den sædvanlige årlige lønregulering, som typisk aftales for alle ansatte i staten, hvad enten de er på NYLØN eller det hidtidige lønsystem.

Søværnets Operative Kommando forventer imidlertid ikke, at der vil blive indgået nye aftaler for personel på det hidtidige lønsystem ved de centrale forhandlinger. Om end lokal lønsordningen fortsat eksisterer i denne overenskomstperiode, så ønsker kommandoen, at den ledige lønsum i størst muligt omfang anvendes

til at gøre NYLØN attraktiv. Dette betyder ikke, at lokallønstillæg ikke kan tildeles for overenskomstårene 2003 og 2004, men at Søværnets Operative Kommando kun ser et meget begrænset behov for dette.

Det er klart, at medarbejderne kan være skeptiske over for NYLØN, fordi den enkelte ikke er helt klar over, hvad det indebærer. I den enkeltes valg mellem NYLØN og det hidtidige lønsystem vil der også være en skepsis overfor arbejdsgiverens evne til at håndtere NYLØN. Både Forsvarskommandoen og Søværnets Operative Kommando har gennemført kurser, orienteringer mv. om NYLØN, der sikrer, at den tilstrækkelige viden er til stede ved de enkelte chefer.

Det kan godt være at man foretrækker »det sikre«, nemlig det hidtidige lønsystem – men det fortsætter altså ikke, som man har kendt det. Som allerede nævnt forventes der ikke aftalt nye tillæg og nye løntrin i det hidtidige lønsystem. Det er ikke Søværnets Operative Kommandos ønske at overbevise skeptiske medarbejdere om NYLØNs fortræffeligheder. Dette valg skal den enkelte selv foretage – evt. på baggrund af råd fra den forhandlingsberettigede organisation. Det er imidlertid Søværnets Operative Kommandos klare overbevisning, at NYLØN løbende vil blive gjort mere attraktiv og at selv de skeptiske vil være på NYLØN om et antal år – alene fordi dette er mest attraktivt.

Den hårde start

Søværnet var i 2003 nødsaget til at afskedige medarbejdere, som følge af lønsumsmangel. Kravet var at forsvarets økonomi skulle balancere ved udgangen af 2004. Dette medførte beklageligvis et antal afskedigelser. Afskedigelserne blev foretaget i det omfang, det blev vurderet nødvendigt for at sikre, at der var til-

strækkelig lønsum til at betale de ansatte og dermed, at Søværnets lønsum var i balance.

Afskedigelser er altid beklagelige og medfører ofte sociale konsekvenser for de berørte. På den baggrund valgte Søværnet »kun« at afskedige ca. 60 medarbejdere, selvom struktur-reduktionerne egentlig indebar, at ca. 120 stillinger skulle nedlægges. Fordi Søværnet valgte at beholde 60 afskedstruede medarbejdere, var der ikke ledig lønsum i 2003.

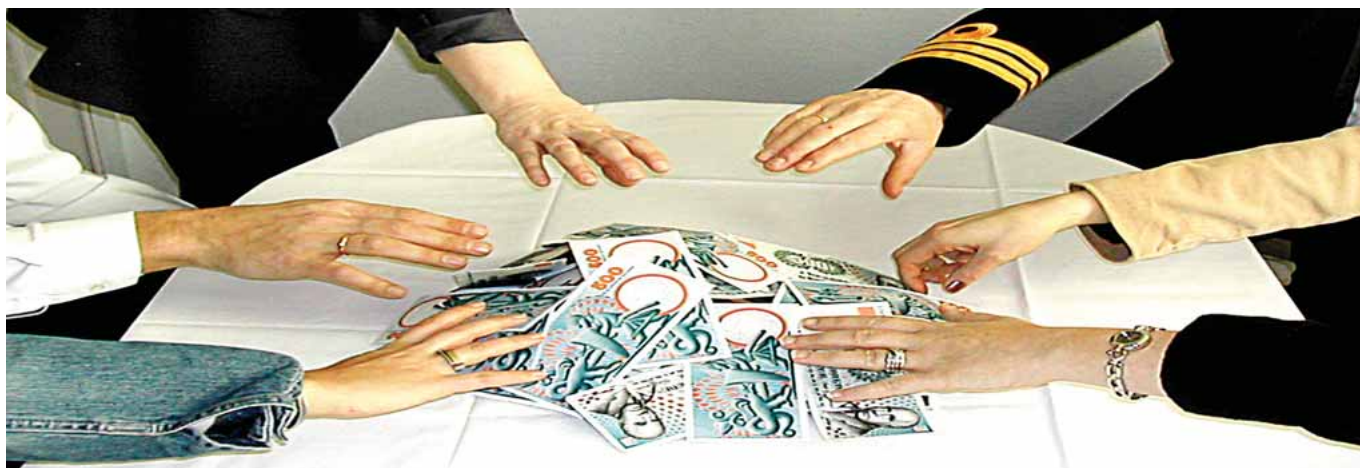
Det betyder imidlertid også, at der kun var meget begrænsede muligheder for aftaler om løntillæg til personel på NYLØN. At der alligevel blev indgået aftaler skyldtes, at Søværnets Operative Kommandos allokerede uforbrugte variable ydelser til tillægsgivelsen på NYLØN. F.s.v.a. ledig lønsum til tillæg i NYLØN må også 2004 forventes at blive et vanskeligt år. Baggrunden er bl.a., at der fortsat er for mange ansatte inden for visse personelkategorier og at personellet bl.a. på grund af samfundskonjunkturerne bliver længere tid i Søværnet end tidligere.

Desuagtet forventer Søværnets Operative Kommando også mulighed for at indgå aftaler i NYLØN i 2004.

Hvad betaler arbejdsgiver for?

Basislønnen dækker den opgavevaretagelse, der forventes i forbindelse med varetagelse af stillingen. Tillægsgivelsen etableres med henblik på at tilskynde den medarbejderadfærd, der er ønskelig og til at anerkende den opgavevaretagelse, der ligger ud over det forventede.

Herudover fastsætter de lokale lønpolitikker, hvad der lokalt kan udløse tillæg. Dette afhænger bl.a. af de opgaver, de enkelte myndigheder er pålagt. Den lokale lønpolitik har som hovedsigte at understøtte/fremme opgavevaretagelsen.

Lønpolitikken kunne f.eks. have til formål at honorere medarbejdere, som løser opgaver relateret til det internationale engagement. Udsendelse, fleksibilitet, progressivitet og håndtering af belastninger i Søværnets opgaveløsning er således værdier, som betegner den attraktive medarbejder for Søværnets Operative Kommando. Professionalisme og kvalitet kan ydes i enhver stilling, men Søværnets Operative Kommando er som arbejdsgiver bevidst om værdien af den enkeltes opgave i forhold til helheden.

Forskел = forskel i løn!

Mange ansatte har imidlertid den opfattelse, at NYLØN er ensbetydende med en højere løn. Mange forventer, at dette endvidere sker allerede fra

overgangstidspunktet. Det må dog igen slås fast, at NYLØN ikke er ensbetydende med en højere løn for alle. Der vil være medarbejdere, som med tiden vil få en betydeligt højere løn end i dag. Der vil imidlertid også være nogle, som får en lavere løn. For flere grupper indebærer NYLØN dog en højere begyndelsesløn, end i det hidtidige lønsystem. Dette er helt bevidst og er aftalt med organisationerne i forbindelse med indgåelse af de enkelte aftaler. Parterne har i en række tilfælde været enige om, at nye medarbejdere skulle have en højere begyndelsesløn end i dag og at f.eks. uddannelse skulle honoreres særskilt. Et af NYLØNs karakteristika er jo netop, at man ikke automatisk stiger i løn, jo længere tid man har været ansat. Den lønudvikling,

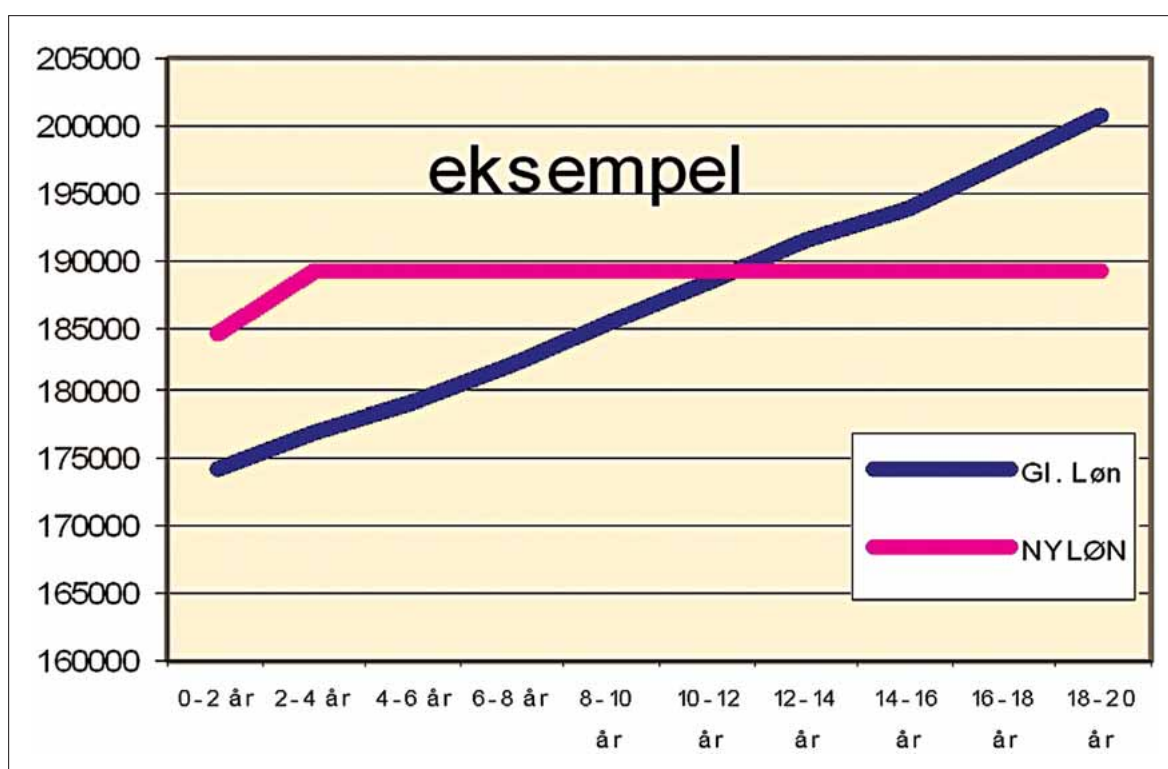
der finder sted efter ansættelsen, vil som hovedregel alene være begrundet i medarbejderadfærd, kompetenceudvikling osv.

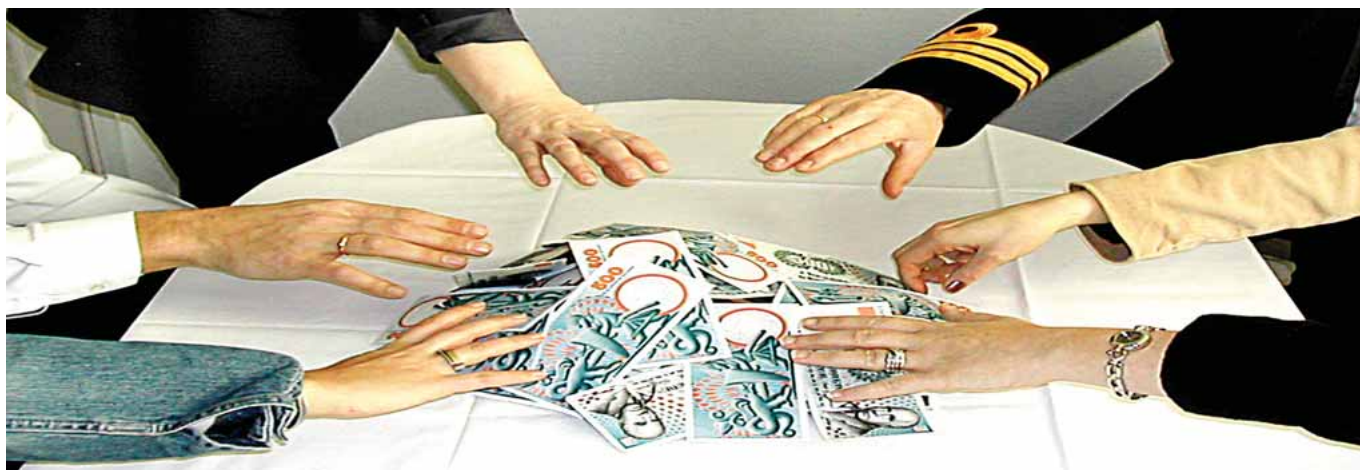
I forbindelse med aftalerne om NYLØN er der tilført yderligere lønmidler. Midlerne til den højere begyndelsesløn er dog især tilvejebragt ved, at lønsommen fra de hidtidige anciennitetsbestemte løntrin er »flyttet« til startlønnen. Samtidig er der frigjort lønmidler til tillæg i NYLØN.

Lønpolitikken

Søværnet har i samarbejde med organisationerne udarbejdet en lønpolitik, som er de »spilleregler«, som NYLØN i Søværnet er baseret på. I lønpolitikken kan enhver finde oplysninger om, hvordan NYLØN forhandles og håndteres.

Om end der i forbindelse med aftalerne om NYLØN er tilført yderligere lønmidler, så er den højere begyndelsesløn især tilvejebragt ved, at lønsommen fra de hidtidige anciennitetsbestemte løntrin er »flyttet« ned til startlønnen. Samtidig er der frigjort lønmidler til tillæg i NYLØN.

En væsentlig del af NYLØN er afstemningen af medarbejderens og chefens opfattelse af lønnen. En lønsamtale er ikke en lønforhandling, men en samtale om hvordan medarbejderen og chefen respektivt vurderer lønnen i forhold til indsatsen og forudsætningerne for at løse de pålagte opgaver. På baggrund af lønsamtalen kan medarbejderen give input til chefen samt til tillidsrepræsentantens forhandling om eventuel ændring i lønnen.

Hvis du har adgang til Søværnets Operative Kommando på intranettet, kan du få yderligere oplysninger om lønpolitikken, herunder information om lønsamtalen på:

<http://soko4/Forvaltningsgrundlag/SVNLønpolitik>.

Søværnets Lønpolitik fungerer som en paraply for de lønpolitikker, som

udarbejdes ved de enkelte tjenestesteders lønudvalg. Din organisation har en repræsentant i det lokale lønudvalg.

NYLØN forhandles fremadrettet og i årets sidste kvartal. Dette betyder, at der sidst på året forhandles om engangsvederlag for eksempel for præstationer i det forløbne år – eller der kan forhandles funktionstillæg eller individuelle kvalifikationstillæg. Tillæg kan eksempelvis ydes i en periode for de specielle kvalifikationer eller funktioner, som medarbejderen bidrager med. Lønnen i NYLØN kan derfor (i et vist omfang) svinge fra år til år – alt afhængigt af udbud og efterspørgsel.

Lønnen kan variere over tid – afhængigt af opgaver, udbud og efterspørgsel.

Aftale- og Forhandlingssektionen

Søværnets Operative Kommandos

håndtering af overgangen til NYLØN blev i 2003 håndteret af en projektgruppe etableret til formålet. Projektgruppen er nu nedlagt og det overordnede ansvar for håndteringen af løn og aftaler har fulgt projektgruppens medarbejdere til Aftale- og Forhandlingssektionen.

Problemstillinger, som ikke kan afklares lokalt eller ved henvendelse til organisationen, kan typisk afklares af Aftale- og Forhandlingssektionen.

Såfremt der måtte være et lokalt ønske om at gennemføre en orientering om NYLØN, kan Aftale- og Forhandlingssektionen tilbyde at briefe om NYLØN. ■

Aftale- og Forhandlingssektionen i Søværnets Operative Kommando består af:

**Fuldmægtig Henriette Bennedsen Trenskow
(sektionschef),
tlf.: 89 43 34 25, mail: SOK-PP201.**

**Kaptajnløjtnant Kristoffer Kruise, tlf.: 89 43 34 27,
mail: SOK-PP203.**

Ekspeditionssekretær Jette Margit Nielsen, tlf.: 89 43 34 26

Udnævnelser på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole

Personel fra Den Lithauiske Flåde har gennemgået en tilpasset sergentuddannelse med hovedvægt på de pædagogiske elementer.

Fra venstre ses:

1. LIT. Mantas Miliauskas.
2. LIT. Algirdas Raudonius.
3. LIT. Algis Linkevicius.
4. FORB.OFF. Andrius Jankauskas.
5. LIT Ruslanas Kuprijanovas.
6. LIT Michailas Karpuzovas.
7. LIT Vytautas Bardauskas.
8. LIT Darius Ziobakas.
9. Raimondas Kontrimas.
10. LIT Svajunas Kubiliunas.
11. LIT Saulius Knystautas.
12. LIT Vidas Tamasaukas.
13. LIT Rolandas Juscus.

To hold stampersonel har gennemgået sergentuddannelsen og er udnævnt til sergenter.

Fra venstre:

- MOKS Søren Fischer Jensen.
- MOKS Kasper Barreth Nielsen.
- MSPC Jens Lundberg.
- MOKS Torben Lythje.
- MOKS Paul Sode.
- MOKS Søren Peter Mølgaard Nielsen.
- MSPC Kim Johnny Rasmussen Frier.
- MSPC John Fibiger Jensen.
- MOKS Christoffer Egede Jensen.
- MOKS Ole Thomsen

Fra venstre:

- MOKS Nicki Brunk Hansen.
- PL Rikke Stenbæk.
- MOKS Heine Niegaard Larsen.
- MSPC André Oluf Hentze.
- MOKS Morten Krag Heise.
- MOKS Sine Christine Rasmussen.
- MOKS Renè Sørensen.
- MOKS Rikke Bagger Jensen.
- MOKS Allan Bay.
- MOKS Kim Clausen.
- MOKS Henrik Meyer Hulstrøm.
- MOKS Kristian Egede Nielsen.
- MOKS Thomas Deleuran Jørgensen.

Et hold har gennemgået VUT I og er alle nu udnævnt til oversergenter.

- Fra venstre: SG MS Frank Andersen. SG VB Lars Kresten Hoel. SG VB Marie Gyldendal Christensen. SG KU Rolf Kennet Strand Engsvang. SG MS Henrik Christian Hansen. SG MS Jørgen Bundgaard Holm. SG MS Claus Gertsen. SG MP Morten Sørensen. SG MP Claus Pullich. SG KI Henrik Korfixen Knudsen. SG ET Morten Bernsdorf Nielsen. SG ET Michael Andersen. SG KI Johnny M. Christensen. SG MS Morten Bau Jensen. SG KI Erik Andreas Koch. SG VB Peter Jørgensen. SSG Henrik L. Hansen. SSG Jørgen Thostrup. OK Finn Hansen. og chefen, KK Chris Sørensen

Boganmeldelse: Esben Mønster-Kjær: Feltherrer – fra Alexander den Store til Normann Schwarzkopf

Har du nogensinde undret dig over, hvad det er eller var, der fik krigen (-e) til at vende eller gå godt fra start til slut for sejrherren. Det kan vel de fleste sige ja til. I den bog, der omtales her, findes en del af de svar, vi manglede – og som det vil tage det meste af et voksenliv at finde ved selvstudium.

Forfatteren gennemgår 30 af de største feltherrers beridderer i relation til deres samtid. Han beskriver hvad det specielt for hver enkelt var, der medførte fornyelse i den måde, man førte krig på.

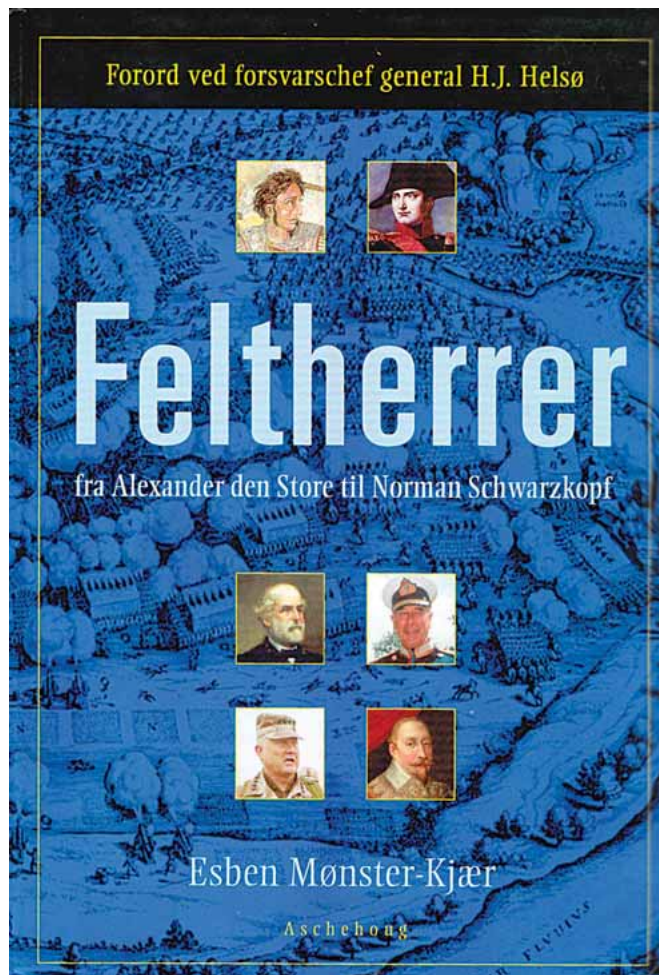
Det er ikke så lige til at føre en stor hær – endsige en lille. Der skal mange vurderinger til – lige fra geografien, landskabet, fjendens våben og sandsynlige handlemåde til egne troppers status og udrustning. Kort sagt krigens ti principper, som også gælder i det våde element, hvori vi jo af og til bevæger os.

Lige fra vi er små, får vi et indblik i krigen gennem de mange computer- og playstationspil, skønt kun få af dem giver tid og anledning til at overveje strategiske og taktiske principper. Men i en sådan bog, som den her anmeldte, kan man måske indhente noget af det for sømte.

De overordnede, krigens vindende principper er ikke kun af interesse for militærfolk. Også i forretningslivet er der i højere og højere grad anvendt strategiske principper, når et fremstød på et eller andet marked skal igangsættes eller vedligeholdes.

Måske er det rigtigt at sige, at ethvert projekt – helt ned til bygningen af et havehus – kræver analyse, studium og planlægning. Enhver er sin egen feltherre og kan lære af de store og succesrige af slagsen.

Gennemgående for bogen er dens tidløshed i forbindelse med det teknologiske aspekt. Teknologien spiller naturligvis en stor rolle – især hvis den ene part har for sømt at indhente de rigtige efterretninger og derigennem

er sattet agterud i henseende til udvikling af tidssvarende våben- og sensorsystemer.

Bogen udkom 30. januar dette år. Den er på 300 sider og koster 299 kroner.

Forlaget hedder Aschehoug Dansk Forlag.

Website: www.aschehoug.dk · Adresse:

Postboks 2179, 1017 København K, Telefon 33305522

Berigtigelser:

Vi har desværre begået et par fejl i redaktionen, som i begge tilfælde er gået ud over en sagesløs indsender.

I artiklen om sin tur til Den Newzealandske Flåde, som kaptajn løjtnant Dennis Armand Vad venligt lod os bruge i nr. 1-03, står daværende kommandør Uffe H. Olsen nævnt som kommandørkaptajn.

Vi håber, at admiralen vil tilgive os denne fejl.

I sidste nummer (4-03) kom vi, i artiklen om VIBEN og RAVNENs tur til Gibraltarstrædet, til at bruge et par forkerte billedtekster. Billedet benævnt »Rorgænger« skal være »Udkig«, og for billedet af de to Flexer i »Cadiz« skal underteksten være »RAVNEN og VIBEN i havn på vej hjem«.

Enhver ridder kan falde i sin egen rustning – og jeg beklager igen.

Red

Ny database for skibsinteresserede

Orlogsmuseet har nu gjort »Den Sorte Registrant« tilgængelig på hjemmesiden. Her kan alle interesserede klikke sig ind til oplysninger om samtlige Den Danske Flådes skibe siden ca. 1600. Klik ind på: <http://www.orlogsmuseet.dk/registrant.html>

Skibsregistret er oprindeligt udarbejdet af personalet ved Marinens Bibliotek <http://www.mab.dk>. (Marinens Biblioteks hjemmeside).

Her er den opstået igennem mange års indsamling og registrering af oplysninger om Flådens skibe fra midten af 1400-tallet og frem. Arbejdet blev dog indstillet i midten af 1990'erne.

Registranten er et godt supplement til Orlogsbasen www.orlogsbasen.dk, som endnu ikke er fuldt udbygget.

Bog anmeldelse: Andrew Williams: SLAGET OM ATLANTEN

SLAGET OM ATLANTEN beskriver i detaljer søhistoriens største, længste og mest komplekse slag: Fra september 1939 til maj 1945 mistede flere end 50.000 sømænd livet i kampen om Atlanterhavets vigtige sø- og handelsruter – en kamp, der fik afgørende betydning for det endelige udfald af Anden Verdenskrig.

Flere tusinde danske søfolk gik i allieret tjeneste 1939-45, og deres indsats er det største bidrag Danmark kom til at give til den allierede sejr.

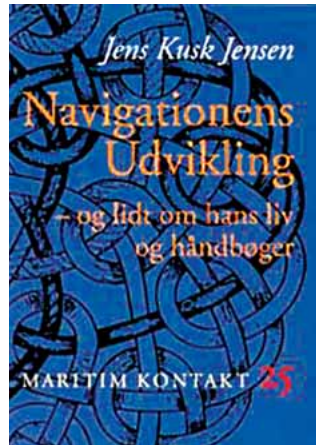
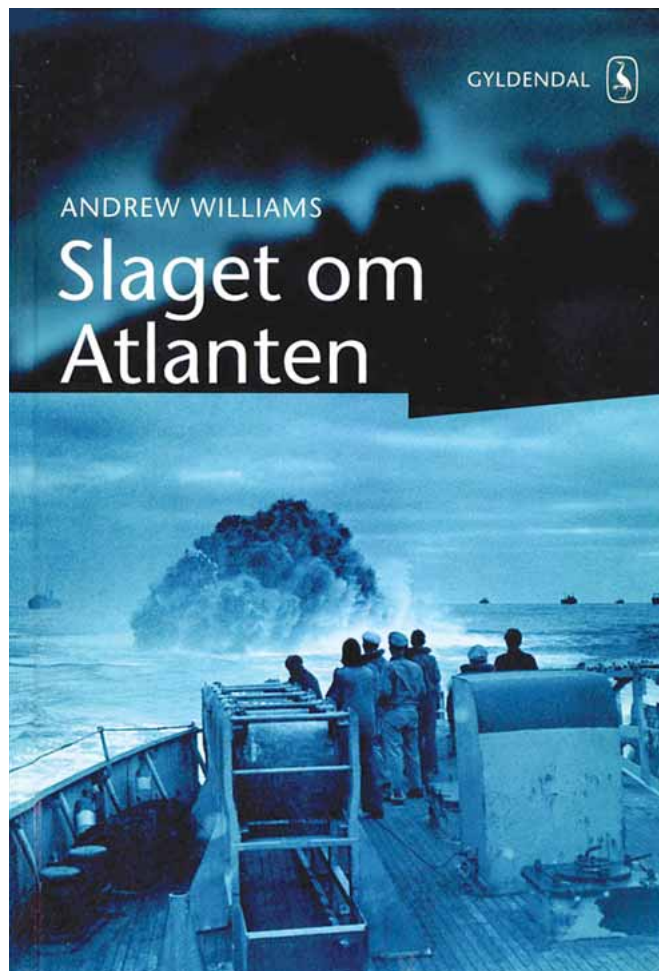
Journalist og chefproducer på BBC, London, Andrew Williams giver gennem interview, analyser og øjenvidneberetninger fra både de allierede og tyskerne et levende billede af de intense og strategiske kampe, der strakte sig over næsten seks år.

Bogen er skrevet med baggrund i den roste og berømte tv-serie af samme navn, der to gange har været vist på BBC World og genudsendes til sommer. DR2 overvejer i øjeblikket at købe serien til dansk tv.

SLAGET OM ATLANTEN er oversat af orlogskaptajn (R) Hans Christian Dahlerup Koch i samarbejde med Grethe Teglbjærg. Udkom 9. december 2003.

Indbunden, kr. 299,00, Gyldendal, 336 sider og illustreret

GYLDENDALSKE BOGHANDEL. NORDISK FORLAG A/S
Klareboderne 3, 1001 København K, Tlf. 33 75 55 55,
www.gyldendal.dk

Bog anmeldelse: NY BOG OM MARITIM HISTORIE

Maritim Kontakt Nr. 25: Jens Kusk Jensen: Navigationens Udvikling – og lidt om hans liv og håndbøger

Lad mig sige med det samme; dette er et videnskabeligt værk. Men lad ikke dette afskrække nogen. Der er megen inspiration at hente for nutidens sømand. Det handler om en af søfartens store mænd. Han var ikke en af dem, der fandt en ny vej til Indien eller en, der erobrede Sumatra. Han var derimod en mand, der meget ung fik forståelse for hvilke problemer den almindelige og nærmest selvlærte sømand havde at slås med i den daglige dont ombord i skibe, der mildest talt skulle betjenes af akrobater uden sikkerhedslinier. Med sejl og værktøj uden kvalitet og normer – flikket sammen med tilfældige knob. Skibene med noget navigationsudstyr, der lod meget tilbage til et godt gæt om, hvor man nu befandt sig. Jens Kusk faldt på sin første tur ned fra masten, rundende Kap Horn og gav sig under helbredelsen til at skrive sine erfaringer ned.

Det blev efterhånden til mange håndbøger og studier. Den mest berømte er »Haandbog i praktisk Sømandsskab«, der måske er det enkeltværk, der har haft den største

betydning for danske søfolks udvikling til en stand af verdens bedste af slagsen. Samme håndbog er stadig en uundværlig følgesvend for mange sejlere og bådejere.

Af indholdet kan nævnes:

Erik Gøbel og Søren Thirslund: Forord; Jens Lindhard (udg.) Jens Kusk Jensen: Navigationens Udvikling; Susanne Overgaard: Vor bys mest berømte sømand. Et mikrostudie i Jens Kusk Jensens betydning for Limfjordssejladningen; Margrethe Kudsk Andreasen: Om min far, kaptajn Jens Kusk Jensen; Niels J. Bagge: Håndbogens betydning i sømandsuddannelsen; Anker Lauritsen: Håndbogen – og de gamle skibe; Nils Aage Jensen: Sømandsskab for både, lystfartøjer og motorbåde; Erik Gøbel: Udvalgt litteratur af og om Jens Kusk Jensen.

Fra Navigationens Udvikling kan nævnes:

Søfart i Oldtiden, Gnomon, Gradinddeling og Tidsinddeling, Observationer, Astrolabier, Kvadranten, Søkort, Pinde til Bestikregning, Navigationen i Nordeuropa, Vikingerne og deres Navigation, Riimstok og Datoviser, Højdemåling med Skjold, Kompasset, Misvisningen, Amplitude, Azimuth, Inklinationsnaal, Deviation, Loddet og Loddemaskiner, Loggen og Loggemaskiner, Søkort, Platte Kort, Voksende Kort, Opmaalingsarbejder, Bestikberegning, Udgivet med støtte fra Kaptajn H. C. Lundgreens Legat, J. C. Hempels Fond, I. C. Weilbach A/S og Københavns Skipperforening. Redaktion: Erik Gøbel Omslag: Jens Lorentzen

269 sider. Udgivelsesår: 2003 – 14. december. ISBN 87-87947-09-9. Løssalgspris: kr. 175,-, Abonnement: kr. 150,-

Droneelementet ved Artillerikursus Sjællands Odde er blevet værnsfælles

Af Artillerikursus Sjællands Odde

Artilleriskole på Sjællands Odde i 1951

Formålet med oprettelsen af en artilleriskole på Sjællands Odde i 1951 var ifølge pressemeddelelsen »at uddanne personel fra Flådens skibe og kystbefæstningens værker i skydning med kanon mod luftfartøjer«. Til det formål blev i 1955 bygget de karakteristiske sigtekupler til uddannelse i og indøvelse af sigteteori, og i 1956 blev det første dronesystem anskaffet, hvor hovedbestanddelen var den amerikanske drone KD II-R2 Northrop. Dronen blev styret via radiosignaler af en operatør med visuel kontakt.

Flyvning »out of sight«

Dronesystemet blev udviklet gennem tiden frem til 1976, hvor man indførte KD II-R5, som var udstyret til flyvning »out of sight«. Styresystemet virkede ved, at en sender i flyet sendte signaler tilbage til en computer, der udregnede forskellen mellem vinkel og afstand til dronen. Resultatet blev kontinuert tegnet på et kort af en x-y skriver, og højden blev aftegnet på en papirrulle. Piloten styrede således dronen ud fra de tegnede oplysninger.

KD II-R5 var i drift frem til 1999, hvor man skiftede til den engelske drone, Banshee 400 fra Meggitt Defence

Droneaffyringsrampe

Systems. Dronen er forsynet med GPS (Global Positioning System) satellitnavigation og styres fra en PC. Med retningsbestemte antenner kan dronen flyves ud i en afstand på ca. 100 km fra kontrolcomputeren. Banshee 400 bliver for nærværende successivt erstattet af Banshee 500, som har forbedrede flyveegenskaber.

Et værnsfælles element underlagt Artillerikursus

Med virkning fra årsskiftet er Droneelementet ved Artillerikursus etableret som et værnsfælles element organisatorisk underlagt chefen for Artillerikursus. Elementets opgaver vil i fremtiden være at støtte enheder fra alle værn med målflyvning ved luftmåls skydninger i enhedernes normale skydeområder. Målet er, at Drone-

elementet skal kunne deltage i to geografisk adskilte aktiviteter på samme tid.

Hæren tilfører to mand

Ændringen medfører, at besætningen i Droneelementet udvides fra fem til otte mand. Hæren tilfører to mand, en chefergent som leder og en menig, og flyvevåbnet tilfører en menig. I løbet af 2003 har Droneelementet modtaget en del ekstra materiel, blandt andet køretøjer med henblik på droneflyvning i andre områder end ved Artillerikursus. Eksempelvis er en container indrettet som kontrolstation og en launcher er opbygget på en terrængående lastvogn. Droneelementet forventes fuldt operativt primo 2005, når blandt andet det supplerende antal piloter er uddannet. ■

Artilleriskolen på Sjællands Odde set fra helikopter

Soldatens og Orlogsgastens Fond giver gave til de meniges messe på ASO

Af Artillerikursus Sjællands Odde

Pens. kommandørkaptajn O. Lichtenberg overrækker gaven til marinespecialist J. Hansen

Notits vedrørende gave fra Soldatens og Orlogsgastens Fond til messen for menige ved Artillerikursus Sjællands Odde den 4. november 2003. 4. november overrakte formanden for Soldatens og Orlogsgastens Fond, pensioneret kommandørkaptajn O. Lichtenberg, en pengegave til de meniges messe, »Udsigten«, ved Artillerikursus Sjællands Odde. Soldatens og Orlogsgastens Fond

blev oprettet efter hændelserne 29. august 1943 og har blandt andet til formål »at yde bidrag til formål, der efter bestyrelsens skøn kan være til gavn for og adspredelse for de menige, for eksempel til festligholdelse af særlige mindedage, idrætspræmier med videre«

Fondsbestyrelsen består af repræsentanter for Danske Soldaterforeningers Landsråd, Marineforeningen og

Flyvevåbnets Soldaterforening. Kontakten mellem Fonden og Artillerikursus Sjællands Odde blev etableret ved anbefaling fra et af »søsterkurserne« under Søværnets Taktik- og Våbenskole.

Gaven til de meniges messe ved Artillerikursus Sjællands Odde er planlagt anvendt til anskaffelse af et tidssvarende DVD-anlæg til erstatning for det aldrende videoanlæg. ■

Nyt arbejdsfartøj til Artillerikursus Sjællands Odde

Af orlogskaptajn Mads Michaelsen

Militært-civilt samarbejde

Artillerikursus Sjællands Odde modtog umiddelbart før jul 2003 et nyt arbejdsfartøj til erstatning af de nedslidte 10-mands gummibåde. Det nye arbejdsfartøj er udviklet i samarbejde med Søværnets Materielkommando og Svendborg Yacht Værft, hvor det er bygget. Der er taget specielt hensyn til Artillerikursus' to hovedanvendelsesområder – udlægning af skiver og bjærgning af droner – også i dårligt vejr.

Fartøjet skyder en fart på over 30 knob

Fartøjet er 7 meter langt, 2,5 meter bredt og bygget af aluminium. Den deraf følgende lave vægt kombineret med kraften fra to 75 HK påhængsmotorer giver fartøjet en fart på over 30 knob!

SNEKKEN sættes i vandet

SNEKKEN bolttrer sig lystigt i vandet

Forrest er placeret et overdækket styrehus med godt udsyn for føreren. Agterst findes et særdeles brugbart arbejdsdæk med god plads til skydepilke og droner. Tillige er der installeret en mindre kran. Én af fartøjets smarte detaljer er nedfældelige luger i hver side af agterdækket. Hensigten er at gøre arbejdet med skiver og bjærgning af droner væsentlig nemmere, end det ellers høje fribord muliggør. Fartøjet er særdeles stabilt og sødygtigt og går fint igennem selv højere sø.

»De Snekker mødtes ...«

Artillerikursus Sjællands Odde's kalde-

navn til den nu udfasede gummiåb var »DINGHY«. Umiddelbart virkede det misvisende at fortsætte med dette navn. Derfor søgte Artillerikursus, Sjællands Odde i de historiske aner og i den lokale geografi for at finde et godt kaldenavn til det nye fartøj. Valget faldt – bl.a. efter en lokal navnekonkurrence – på »SNEKKEN«. En Snekke er betegnelsen for en mindre båd og indgår endvidere i Grundtvigs digt i forbindelse med Slaget ved Sjællands Odde i 1808: »De Snekker mødtes ...«.

Kaldenavnet henviser ligeledes til Snekeløbet – en meget benyttet passage af det langstrakte Sjællands

Rev. Endelig er ordet SNEKKEN nemt at udtale både på dansk og engelsk ved radiokommunikation.

Artillerikursus Sjællands Odde har naturligvis ikke navngivet fartøjet SNEKKEN, men anvender for nemheds skyld blot dette som kaldenavn.

God julegave

Den indledende brug af SNEKKEN peger på et meget alsidigt, anvendeligt fartøj og en særdeles god arbejdsplatform, så der var i sandhed tale om en julegave til Artillerikursus Sjællands Odde! ■

- også når der er sø

Historien slutter ikke her

2. november 2003 – 100-årsdagen for
Taktik- og Våbenskolens Signalkursus oprettelse
Af Undervandsvåben-, Fjernkendings- og Signalkursus

Konstabelelever træner morse på Store Nordiske morseapparater.

Rullen oven på apparatet indeholder en papirstrimmel, der kører igennem apparatet, så eleven kan se sine morsetegn.

Resumé:

Som læser af Søværnsorientering måske husker, var der for et års tid siden (Svnort. nr. 4/2002) en artikel om panserskibene HELGOLAND og HERLUF TROLLE, der i sommeren 1902 radiokommunikerede sammen for første gang i Flådens historie. Artiklen sluttede med at underskibsminør Larsen, den ene radiooperatør, sammen med tre andre blev sendt på kursus i telegrafi ved Statstelegrafens på Vesterbros Telegrafkontor. Historien slutter ikke her, den er kun lige begyndt!

Det første af alle kurser fortsætter

Sammen med de tre andre gennemgik underskibsminør Larsen kurset i telegrafi og blev herefter sat til at lave et kursus for telegrafister til tjeneste i Søværnets skibe. Det første kursus blev gennemført fra 2. november 1903 til 27. februar 1904. Denne information fremgår af Orlogsværftets beretning fra perioden. Derfor valgte man datoen 2. november 2003 som 100 årsdagen for Taktik- og Våbenskolens Signalkursus, måske bedre kendt som Søværnets Signalskole (Signalkursus).

Operatører for sig og teknikere for sig

Uddannelsen har ændret udformning flere gange gennem de 100 år. Mest afgørende var nok da man skilte operatør- og teknikeruddannelsen fra hinanden.

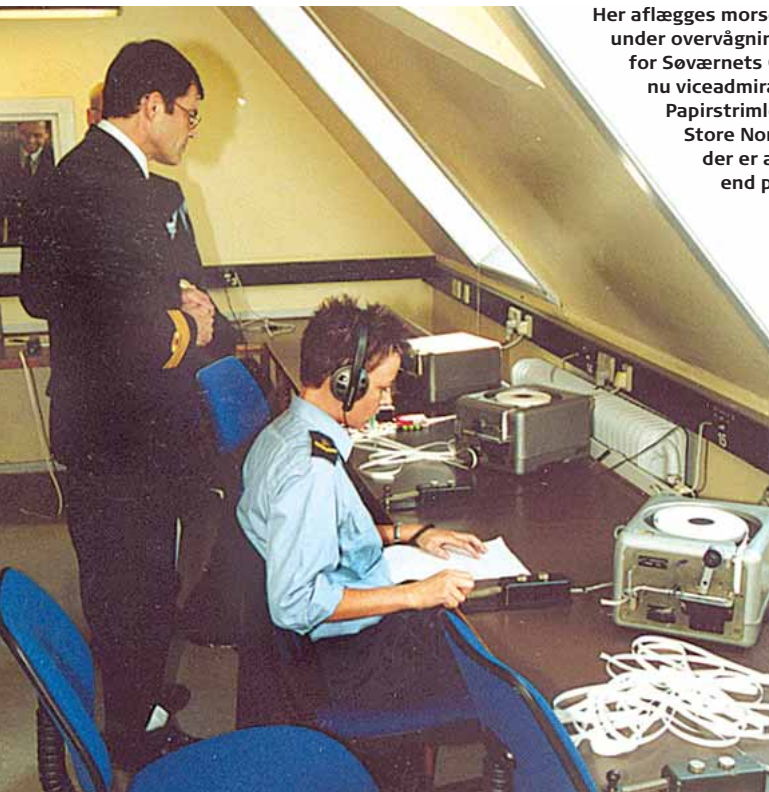
De første år var telegrafisterne både operatører og teknikere. Men efter at udstyret blev mere komplekst og mængden af elektrisk udstyr øgedes i skibene, valgte man at uddanne i to retninger nemlig telegrafist og tele-tekniker.

På billedet ses: chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral K. B. Jensen, chefen for Undervands-, Fjernkendings- og Signalkursus, kommandørkaptajn H. Badstue og orlogskaptajn H-E Meincke, der er sektionschef for kommunikationskursus, som SIS benævnes i dag.

Fra morsesale til GMDSS

Gennem tiden har Signalkursus uddannet både værnepligtige og fastansatte telegrafister. Fælles for dem alle er, at de har været elever i morsesalene i »Bygning 24« på Holmen. Indholdet af uddannelsen har ændret sig med tiden og nøje fulgt de civile krav. I mange år var det civile certifikat svendepøven for telegrafisterne, men tiden løb fra telegrafisterne i handelsflåden, og telegrafien er i dag erstattet af Global Maritime Distress and Safety System (GMDSS).

Her aflægges morseprøve anno 2001, under overvågning af daværende chef for Søværnets Operative Kommando, nu viceadmiral T. Sloth Jørgensen. Papirstrimlen går igen på Store Nordiske apparatet, der er af nyere dato end på forrige billede

Herefter fulgte Chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral K.B. Jensen, der talte om signalskolen set i det operative aspekt. De ældste, der havde taget turen ud på Holmen, kunne berette om tiden, da de begyndte tjenesten i begyndelsen af 1930'erne. Gavebordet vidnede om faglig stolthed, da mange af gaverne havde et islæt af maritim kommunikation; blandt andet var der gamle signalapparater og dokumenter. Alt vil indgå i personaleklubbens samling og vil senere kunne ses i et kommende klasseværrelse med historisk kommunikationsmateriel.

I fuld vigør og fornuftigt placeret

Tiderne har ændret sig, uddannelserne er blevet fornyet, men Signalkursus i bygning 24 på Nyholm er stadig i fuld vigør og ligger fornuftigt placeret ved siden af den største kunde – Søværnets Officersskole. Ud over kadetterne er konstabeluddannelsen og de mange værnssælles sikkerheds- og kryptouddannelser kernen i Signalkursus-uddannelserne. ■

Systemet består af radio-, telex- og satellit- kommunikation. Både officerer og konstabler uddannes i dag som operatører på systemet.

Marinetelegrammet

Denne runde dag skulle fejres behørigt, og man valgte at udsende et Marinetelegram til gamle instruktører og andre, der havde haft tilknytning til skolens stab. Marinetelegrammet var en blanket, der skulle foldes sirligt og derefter påføres laksegl. Herefter kunne ingen læse telegrammet, uden at seglet blev brudt. For år tilbage blev telegrafisterne undervist i at folde og forsegle telegrammerne på den rigtige måde. I forbindelse med jubilæumsudsendelsen blev blanketten dog ikke foldet og forsejlet. Blanketten var i sin oprindelige form fundet under gennemgang af gamle skolearkiver og var passende som invitation til denne særlige dag. I arkiverne fandtes også gamle kladdebøger, hvor det daglige fremmøde blev noteret med blyant og sirlig håndskrift. Disse gamle og gulnede kladdebøger var en

stor hjælp under udfærdigelsen af invitationslisten til jubilæet.

Festlighederne med gaver

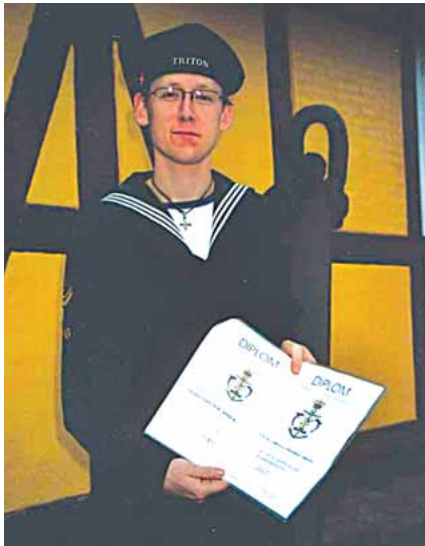
Dagen blev fejret på behørig vis, og gensynsglæden var stor hos de mere end 170 fremmødte. Festlighederne blev indledt af Chefen for Undervandsvåben- Fjernkendings- og Signalkursus, kommandørkaptajn H. Badstue, der fortalte om skolens historie fra første kursus og frem til nutidens. Uddannelserne har gennem tiden undergået store ændringer og har altid haft en del civile aspekter.

Tre glade pensionister, OK Carlo Poulsen, OK W. Sypplie Rasmussen og OK Henning Pløger, der alle har været med til at uddanne mange kommunikatører til Søværnet

Historisk konkurrence

Af Undervandsvåben- Fjernkendings- og Signalkursus

Marineoverkonstabel Lars Andersen

Årets kommunikationskonkurrence og mærkeprøve blev en historisk begivenhed på mere end en måde. Ud over at Signalskolen markerede sit 100 års jubilæum som startskud på årets kommunikationsuge, gjorde deltagerne deres til at resultaterne blev af historisk karakter. Uge 45 er den traditionelle kommunikationsuge, hvor den individuelle mærkeprøve og konkurrencen for hold afvikles. I år blev en særlig begivenhed markeret, inden konkurrencerne og prøverne fandt sted. Signalskolen havde 100 års jubilæum, idet første telegrafistkursus blev afholdt på Holmen 2. november 1903. (Se herom i artiklen på side 25) Mærkeprøven er en individuel præstation, hvor pensum fra den faglige uddannelse danner grundlag for spørgsmål og prøver. Teoretiske spørgsmål krydres med praktiske prøver. De krav, der skal opfyldes for at opnå mærke, er meget høje, hvorfor det da også er en sjældenhed, at der uddeles mærke i guld. Bemærkelsesværdigt er det derfor, at marineoverkonstabel Lars Andersen fra TRITON erhvervede sig guldmærket for andet år i træk – denne gang med det højeste gennemsnit nogensinde. Der kunne endvidere uddeles bronzemærke til marinekonstabel Johannes Bührmann fra OLFERT FISCHER. I holdkonkurrencen deltog 11 hold. Holdene repræsenterede både de sejlene enheder og landtjenestestederne. Pensum her er også den faglige marinekonstabeluddannelse, som ikke alle deltagere har i frisk erindring. Alligevel gik alle hold an på opgaverne med krum hals og godt humør. Opgaver og prøver er lagt an på holdpræstationer, og deltagerne kan sup-

Marineoverkonstabel Lars Andersen og marinekonstabel Johannes Bührmann

plere hinanden ved løsningen. For første gang deltog Division 19 fra grønlandskutterne, og de kunne bekræfte, at de også ønskede at deltage næste år – og det på trods af, at visse opgaver lå langt fra deres daglige gøremål.

Årets konkurrence var af samme sværhedsgrad som de forrige år. Det var derfor med stor tilfredshed, at Taktik- og Våbeninspektøren i forbindelse med præmieoverrækkelsen kunne konstatere, at årets resultater viste en meget flot fremgang. Der var kamp til stregen, og de tre bedst placerede hold skiltes kun af ganske få points. Årets præstationer lå for alle hold meget højt. Da prøvernes sværhedsgrad ikke er ændret, kan man kon-

statere, at den kommunikationsfaglige standard er højere end tidligere.

Vinder af kommunikationskonkurrencen

Vinder af kommunikationskonkurrencen blev OLFERT FISCHER.

Holdet bestod af: marinekonstabel Johannes Bührmann, marineoverkonstabel Troels Nyegaard Pedersen og marineoverkonstabel Henrik Bo Lobdrup.

Nummer 2 i konkurrencen blev TRITON.

Holdet bestod af: marineoverkonstabel Vickie Skov Hansen, marineoverkonstabel Lars Andersen og marinespecialist John Holmsted.

Nummer 3 i konkurrencen blev et sammensat hold, der bestod af: marineoverkonstabel Louise Knudsen, LAXEN, marineoverkonstabel Thomas Petersen, LAXEN og marinekonstabel Bjørn Moritz, VÆDDEREN.

Som et kuriosum kan det oplyses, at Søværnets Operative Kommando umiddelbart efter årets kommunikationskonkurrence meddelte, at uddannelse i morse vil ophøre med udgangen af år 2003. Det betyder, at telegrafisterne lige netop nåede at fejre 100 års jubilæum, inden den teknologiske udvikling kunne skaffe en pålidelig erstatning for de kendte prikker og streger. ■

Vinderholdet, marineoverkonstabel Henrik Bo Lobdrup, marineoverkonstabel Troels Nyegaard Pedersen og marinekonstabel Johannes Bührmann

NOTITS: Ohøj, inspektionsskibs- sejlere

Mange har i årenes løb sejlet med Flådens inspektionsskibe i Nordatlanten og haft gode oplevelser. Per Herholdt Jensen vil nu skrive en bog om disse skibe og har derfor brug for bidrag og fotos.

Forfatteren til jubilæumsbogen »Grønlands Kommando i 50 år« er i gang med at foretage research til en ny bog, der skal handle om Flådens inspektionsskibe i Nordatlanten.

Bogen vil som udgangspunkt give et historisk tilbageblik og i store træk skildre udviklingen ved Island, Grønland og Færøerne, men hovedvægten vil blive lagt på tidsperioden med skibene af HVIDBJØRNEN-klassen fra 1962, BESKYTTEREN fra 1976 og THETIS-klassen fra 1991.

Forfatteren har behov for assistance fra en del af de mange, som i tidens løb har gjort tjeneste på inspektionsskibene – både ovennævnte og for den sags skyld også på kampskibe benyttet som inspektionsskibe i Nordatlanten. Har du nogle spændende, interessante eller fornøjelige oplevelser, er du meget velkommen til at bidrage til denne bog med beretninger. En beretning kan i princippet handle om hvad som helst, men den bør have interesse for læserne. Nedenfor er anført eksempler på emner, men andre emner er naturligvis også velkomne:

- Fiskeriinspektion og fiskerikontrol
- Eftersøgnings- og redningsoperationer
- Helikopteroperationer af enhver art
- Farvandsovervågning
- Assistance til videnskabelige formål
- Øvelser af forskellig art
- Sejlads med delegationer, ministre og medlemmer af Kongehuset
- Uddannelse af kadetter
- Issejlads og storme
- Anekdoter

Bogen skal naturligvis også illustreres med gode billeder af god teknisk kvalitet. Der kan fremsendes farvedias, farvepapir- og sort/hvide billeder og elektroniske fotos på CD. Skriv venligst en kort, forklarende tekst og årstal til hvert billede og forsyn billederne med navn.

Forlaget Aschehoug har også denne gang påtaget sig at forestå udgivelsen, der forventes at finde sted i efteråret 2005.

Forslag til beretninger og eventuelle fotos bedes fremsendt til:

Per Herholdt Jensen
Suensonsgade 17
1322 København K
Tlf. privat: 33 14 84 96
E-mail: perhj@myrealbox.com

Inspektionsskibet
VÆDDEREN
under Grønland

Kommandør Gustav Holm

Af kommandør Axel Fiedler
Arkivfotografier og raderinger

Stauning 16. juni 1931:

»Ved Begyndelsen af Trearspekspeditionen (1931 - 33), inden GUSTAV HOLM og GODTHAAB nu forlader Den grønlandske Handels Plads, ønsker jeg at fremsætte en Lykønskning til Dem, Hr. Lauge Koch, og til de mange, der skal udføre det videnskabelige Arbejde, til Skibenes Besætninger og til andre, som skal deltage i denne store Grønlandsfærd...!«.

Med disse ord indledte Statsminister Stauning sin tale den 16. juni 1931, inden de to skibe forlod Danmark for at give sig ud på den lange rejse mod nord. Til stede ved afsejlingen var også »Gamle« Kommandør Gustav Holm, efter hvem det ene Ekspeditionsskib er opkaldt, han mindes bevæget sin egen Afrejse for over fyrretyve År siden. «

Kommandør Gustav Holm filosofisk æresdoktor

1. juni 1929 fejrede Københavns Universitet sit 450 års jubilæum, og ved den lejlighed blev der udnævnt 36 æresdoktorer. Kommandør Gustav

Kommandør Gustav Holm

Holm fik tildelt den filosofiske æresdoktorgrad under Det Filosofiske Fakultet, og han blev promoveret af Det Filosofiske Fakultets dekan professor, dr. phil. N. Bøgholm med følgende ord:

»Deres videnskabelige virksomhed knytter sig til vort riges nordligste del; ikke blot har De som praktisk geografisk opdager søgt til nye egne i det ukendte, men De har, hvad der

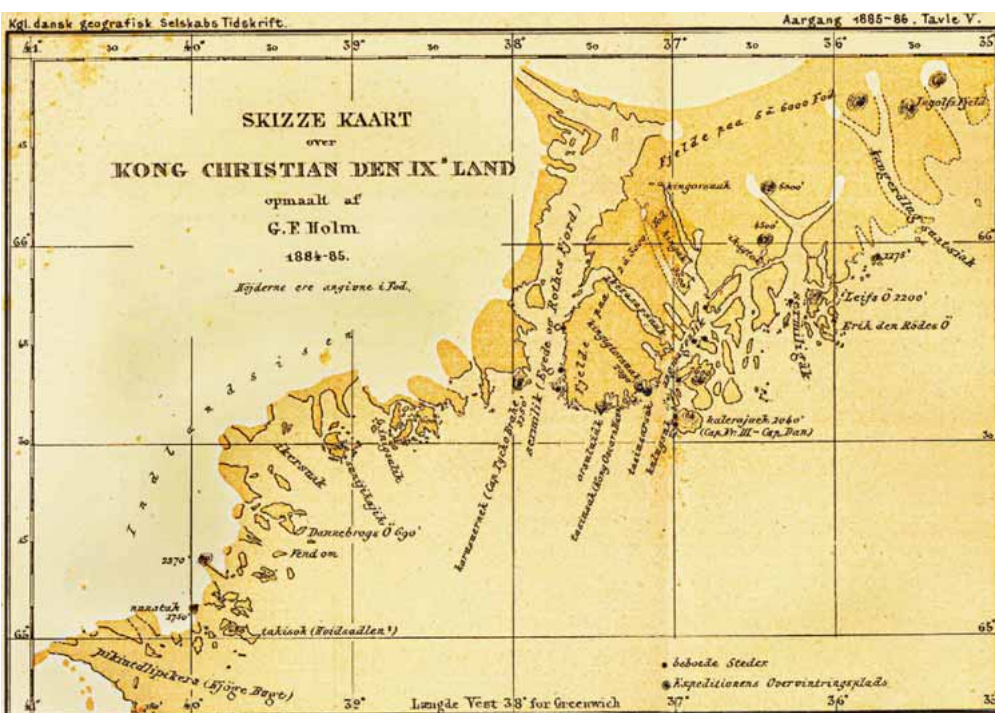
er endnu vanskeligere, banet Dem vej ind i fremmede folks åndelige livsverden.

Deres værk, »Den østgrønlandske ekspedition udført i årene 1883 - 85« med afsnittet om anmgagsalik'erne er et kildeskrift om Østgrønlands eskimoer, der vil bevare sin værdi; det er en guldgrube for kendskabet til primitive folk, der stadig vil blive udnyttet af fagvidenskaben.

For det lys, De har kastet over Østgrønlands Land og Folk, yder Universitetet Dem i dag sin højeste anerkendelse«.

En ægte Nyboderdreng

Gustav Holm var en ægte Nyboderdreng og hele hans liv blev en tilværelse i tæt tilknytning til Marinen. Han blev født i 1849 i Nyboder, og han var som skoledreng i sommeren 1860 på togt med sejlregatten THETIS, hvor hans far var chef. I 1863 blev han søkadet og udnævntes til officer i 1870. Gustav Holm ledede i 1880 og 81 en ekspedition til Julianehåbsdistriktet, hvor han skulle udforske nordboruiner og skaffe sig oplysninger om den sydlige del af Grønlands vaskeligst tilgængelige østkyst, der sidst var blevet udforsket under premierløjtnant Graahs rejse i 1829 og 30. Holm fik kendskab til, at der nord for Graahs vendepunkt – Dannebrog's Ø – var en beboet egn, der kaldtes Angmagsalik. Den eskimoiske stamme,

Umanak Teltplads

Illustration fra bogen: En Konebådsekspedition af Gustav Holm

»Ethnologisk Skizze af Angmag-salikerne«

Vinteren gik med at studere østgrønlandernes levevis, skikke, religion, sprog og fortællinger, foruden at ekspeditionen udforskede fjordene og kysten nord for Angmagssalik. Der blev hjembragt en stor etnografisk samling til Nationalmuseet, og Gustav Holm skrev under overvintringen »Ethnologisk Skizze af Angmagsalikerne«, der blev skelsættende i Eskimo-forskningen.

der boede i denne egn, var i datiden helt ukendt og uden direkte kontakt med omverdenen.

En konebåds-ekspedition

Gustav Holm afrejste fra København til Nanortalik i forsommeren 1883 for at lede en konebåds-ekspedition, der skulle undersøge østkyststrækningen fra Kap Farvel til polarcirklen. Den første sommer gik med at indsamle informationer, undersøge de sydlige store fjorde og at udlægge et depot, der skulle muliggøre at ekspeditionen kunne trænge længere op ad kysten end Dannebrog's Ø, som var det nordligste punkt, Graah nåede.

Den 5. maj 1884 afrejste ekspeditionen fra Nanortalik. Den bestod af fire konebåde og 7 kajakker bemanded med 31 vestgrønlandere, heraf 20 roersker, og 6 europæere. Den første del af rejsen gik meget langsomt på grund af sammenpakket storsis, men så snart isen tillod fremfærd »fløj forbjergene forbi os, for der syntes ingen ende at være på grønlanderindernes kræfter«. På én dag blev der tilbagelagt 11 Mil. »Det er godt præsteret af fem kvinder med en tungt lastet båd. Der er vist ikke mange danske, der holdt til at ro fra Kjøbenhavn til Møen med en tung, fladbundet båd på én dag, men årerne gik for vore brave roersker, og hver gang de drejede om en ny pynt og så isfrit farvand for sig, var et glædesbrøl signalet til fornyede anstrengelser«.

– så mange høns om én hane

Angmagssalik blev nået den 1. september efter en lang og farlig sejlads gennem storsis, forbi stejle forbjerge, utilgængelige kyststrækninger og kælvende isbræer. Et vinterkvarter blev opført af sten og jord i samme stil som de gamle nordbohuse i Grønland. Under indvielsesfesten røg »grønlanderinderne alle i totterne på hinanden af skinsyge, thi alle seks

Flådeflyet HM II overflyver »Staunings Alper«

mente at have retten til Samuels kærlighed, eftersom de to var hans kærestere på rejsen i 1883, den tredje hans kæreste i begyndelsen af rejsen 1884 og den fjerde, Cæcilie, hans nuværende, mens nr. 5 og 6. var hans respektive mad- og tøjkæreste«... »Men den slags sorger hører nu til, hvor der er så mange høns om én hane«.

Tilbagereisen blev påbegyndt i begyndelsen af juni 1885 og ekspeditionen ankom tilbage til Nanortalik den 18. august, og kunne fra Julianehaab rejse videre til København med briggen »Constance«.

Fra 1892 til 1894 sejlede Gustav Holm som fører af Den Kgl. Grønlandske Handels første dampskib, skruebarken HVIDBJØRNEN, og på den sidste

GUSTAV HOLM med HM II på agterdækket

rejse, han gjorde med skibet, anløb det Angmagsalik, hvor der blev anlagt en missions- og handelsstation bemandet med en handelsbestyrer, missionær, hustømrer og matros.

Overlods og senere Lodsdirektør

I 1899 blev Gustav Holm udnævnt til kommandør og direktør for Søkort-Arkivet, og da han faldt for 60års aldersgrænsen i 1909 blev han først Overlods og senere Lodsdirektør indtil han i 1919 blev pensioneret. Kommandør, dr. phil. Gustav Holm døde den 13. marts 1940 og ligger begravet på Garnisons Kirkegård, hvor der på hans grav er placeret en stor sten med Grønlands omrids indhugget.

Gustav Holm bevarede en stor personlig interesse for Grønland og Grønlands befolkning, og han modtog mange hædersbevisninger, hvoraf den største set med en sømands øjne nok var, at »Styrelsen af Grønland« i 1925 gav skibet GRØNLAND, det tidligere kryolitskib FOX II, navnet GUSTAV HOLM. GUSTAV HOLM blev indkøbt til at foretage besejling af kolonierne på Grønlands østkyst, hvor Gustav Holms svigersøn polarforskeren Ejnar Mikkelsen i 1924 havde oprettet kolonien Scoresbysund, der blev befolket med udflyttede eskimoer fra Angmagsalik. Også et forbjerg på kysten nord for Angmagsalik bærer hans navn, Kap Gustav Holm.

Rekorden slået i 2003

I 2003 slog inspektionsskibet TRITON rekorden for et dansk skibs sejlads mod nord på Grønlands østkyst ved at nå op på 81 grader 10 minutter nordlig bredde. Den tidligere rekordindehaver var ekspeditionsskibet GUSTAV HOLM, der i 1933 nåede op på 79 grader 14 minutter nordlig bredde. Som led i treårsekspeditionens opgaver skulle et Heinkel HE II søluftfartøj fra Marinens Flyvevæsen fotografisk opmåle kysten nord for Scoresbysund. GUSTAV HOLM havde flyet anbragt ombord, og man regnede ikke med at kunne sejle længere mod nord end til Danmarkshavn. Men det viste sig, at der var landvand helt op til Norske Øer, så ekspeditionen nåede »saa højt mod Nord, at intet Skib i Aarhundreder havde kunnet tage denne Chance..«, og marineflyet »nåede op til nogle af Verdens nordligste Egne (Pearyland), og fløj over ukendt land kun 850 Kilometer eller 5 Timers flyvning fra Nordpolen.« ■

Konkurrencen afgjort og vinderen udtrukket

Af den gamle Redakteur

I sidste nummer af bladet (Svnort 4/03) etablerede vi en konkurrence om en fin flaske rom – en af dem man nyder i små bidder – og ej med cola eller lime.

Der var et væld af indsendte svar, alle med den rigtige løsning. Det viste udgiveren, at bladet bliver læst af mange og meget forskellige personelgrupper, pårørende og interesserede civile folk.

Lodtrækningen foregik 4. marts.

Lykkens gudinde var personificeret i sekretær Pia Skarritsø og hatten holdtes af sekretær Birgitte Frigaard. Forfatteren til artiklen om rommens betydning for alverdens flåder flere århundreder tilbage (Svnort 4/03), historikeren Peter Tappe, overværede lodtrækningen – som det ses på billedet – »kikket over skulderen« af admiral Tordenskiold.

Det er Peter Tappe, der har etableret forbindelsen til Odense Vinkompagni og dermed sørget for den meget venlige levering af præmien.

Vinder blev:

Henrik Lilja, Brøndby

som vil få tilsendt gaven i stødsikker emballage.

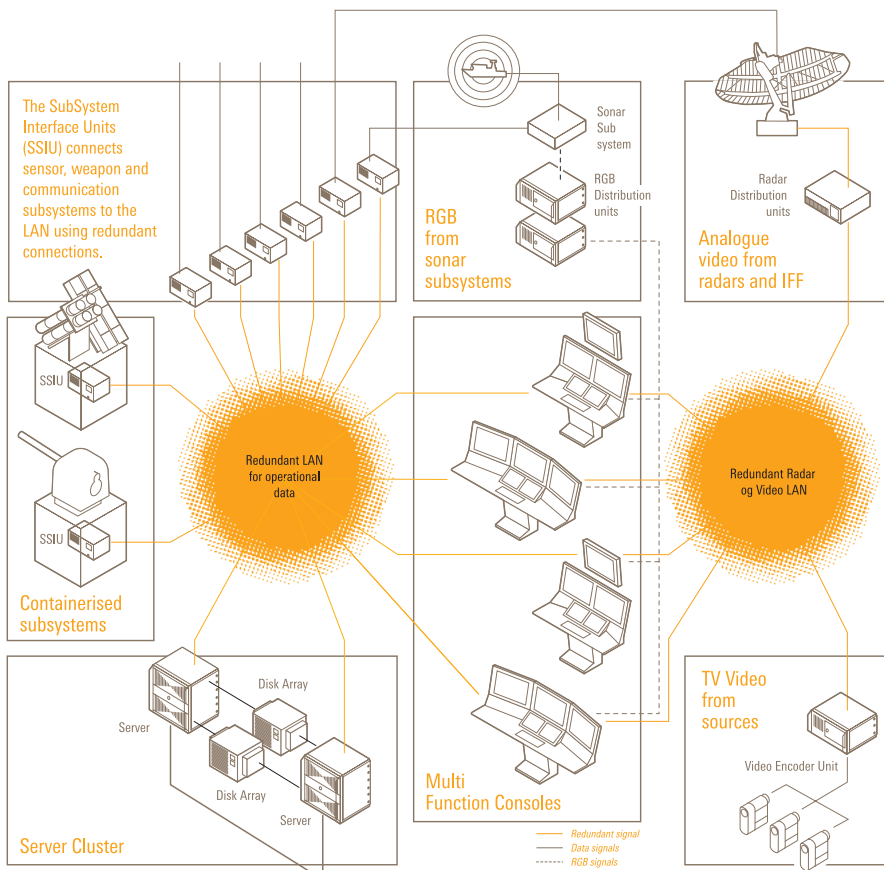
Vi takker alle indsendere for deres ulejlighed. De der ikke vandt, må tage en tur til Odense!

Lykkens gudinde, sekretær Pia Skarritsø, kontrolleret af sekretær Birgitte Frigaard og PL-R Peter Tappe

MASKINEL MAGASINPOST
Id-nr. 91303

CFlex of Terma C4I Systems

The C-Flex concept allows for continuous upgrade of ships with new or additional equipment without major software changes and waiting time for the next release. A concept designed for rolling replacements and running improvements rather than mid-life upgrades.